

Tabys 3
Tabys-пен табысты болыңыз!

5
Армандар орындалады

6
Мөшік

7
Футбол өлеміндегі қарғыс

Жаннан қымбат оларға ар, Мен жастарға сенемін. Мағжан

АҚМЕШІТ ЖАСТАРЫ

№ 10 (391) 13 наурыз, 2021 жыл

6+

Газет 2013 жылдың қыркүйек айынан бастап шығады

Қызылорда облыстық жастар газеті

REDAKTOR BAGANY

НАУРЫЗ - ҚАЙЫРМДЫЛЫҚ

Айжан ЖҰМАБЕКҚЫЗЫ

Бытыр Волонтерлер жылының жабылуында Президент ҚТоқаев «Қайырымды істер марафоны» ұлттық жобасын жариялаған. Егемен елдің еңселе 30 жылдығына орай жұртшылықты жақсылық жасауға жұмылдырған жоба ө дегенде-ақ қалың көпшіліктің қолдауына ие болды. Өйткені бұған дейін де қараша халық тиыныңан теңге, мыңнан миллион құрал, бір біріннің мұқтаждығына қол ұшын созып жүрген. Енді осы жәрдем мемлекеттік деңгейде жалпы-халықтық сипатқа ие болды.

Марафонның басты мақсаты – жомарттық пен қайырымдылыққа негізделген қоғам құру, адамдар өміріне оң өзгеріс әкелу, жалпы жұртты жақсылық жасауға шақыру. Бұған дейін де жекелеген адамдардың, қайырымдылық үшін арнайы құрылған қорлардың көмегімен жүзеге асып жатқан жылы жинау ісі енді әдістемелік және ақпараттық жариялықпен сүйемденеді. Донор, қайырымдылық ұйымы, ерікті адамдар, т.б санат бойынша тіркеледі және бірыңғай ақпараттық кеңістік құрылады. Олар үшін нұсқаулықтар шығарылады. Тағы бір назар аударатыны, қайырымды істер күнтізбесі бекітіліп отыр. Тағыртыптық, гуманитарлық және әлеуметтік бағытта халықаралық, ұлттық мерекелер аясында жасалған бұл күнтізбе марафонға қатысушыларға бағдар ретінде ұсынылады. Жыл бойы ақпаларды да осы күнтізбеге қарап жоюларға болады. Марафон аясындағы барлық іс-шаралар интернет желісінде, бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады.

Жалпы ұлттық Қайырымды істер марафонының ең қызықты салтанаты іс-шарасы бұл – жоба аясында жарияланған байқау. Онда «Ең қайырымды қала», «Ең қайырымды аудан», «Ең қайырымды ауыл», «Ең қайырымды ұжым», «Ең қайырымды аула», «Ең қайырымды білім ұжымы», «Ең қайырымды бизнес», «Ең қайырымды БАҚ», «Ең қайырымды өнім» деген марапат аталымдары сарапта салынады. Сөйтіп жақсылық жасап жарысқан ағайынның арасынан суырылып оза шапқан шын жүрілігін өсімін ел білетін болады.

Міне, быыл осындай марафон жарияланып отыр. Жыл басы – Наурыздан бастап кімге қандай көмек қолын соза алатыныды ой елегінен өткізіп, марафон мересінен көрінуге қамдана беріңіз, оқырман. Жарыссақ, жақсылық жасап жарысайық!

Шапан шынымен қымбат па?

Жыл сайын Өз-Наурыз жақындағанда көпшілік ұлттық киімдердің насихаты аз өкенін немесе бағасына қол жетпейтінін айтып мәселе көтереді. Расымен баға біз ойлағандай қымбат па, әлде ұлттық киім қымбат болу керек деген қарғанда бар ма? Биылғы мереке қарсаңында осы тақырыпты жазып көрдік.

СҰРАНЫСТЫ ҚЫРҒЫЗДАР ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕ
Алдымен, былайғы жұрт «Ескі базар» алап кеткен сауда орталығына аялдадық. Ұлттық мерекеге дайындықтың әсері ме, әлде тұрғындардың қазақы киім киюге ынтылау бола бастағаны ма, әйтеуір бұл жерде адам қарасы көп. Дәлірек айтсақ, ұлттық киімдер ілінген дүңдіріштер жанында. Бірі бағасын сұрап, енді бірі матасын тандап, үшіншісі киім көруде.

Қарбалас көріністі сырттай бақылап тұрған біз біраздан соң сатушы мен тұтынушыны сөзге тарттық.
– Киімнің бәрі Қырғызстаннан келеді, – дейді көптің көңілінен шығуға тырысқан саудагер. – Отандық бренд дейтіндей, Қазақстанда мұның ешқайсысы тілгімейді ғой. Әрі Бішкектен келген заттың бағасы арзан. Қамзолдар 4,5-5 мыңнан басталады, шапандардың ең арзаны – 6 мың теңге. Бәрі

сапасына қарай. Ең қымбаты – 30 000 мың теңге.
«Мына қамзолдың бағасы қандай?», «Мына киімнің үлкен өлшемі бар ма?» деп төпелете сұрақ қойған келушілермен қоса бізге де ықыласпен жауап берген Айнур есімді сатушыға рақмет айтқан соң, орта жастағы тұтынушымен тілдестік.
– Базардағы қазақы киімнің бағасы да тәуір, оюлары да әдемі. Бірақ сапасы біз ойлағандай бола бермейді ғой. Ал мына қамзолды жас

келіміне сыйлыққа беруге сатып алдым, – дейді Әсел есімді қала тұрғыны.
Базардағы баға мен тұрғындардың қызығушылығын білген соң сауда орталығы жанындағы «Ыдыстар үйіне» келдік. Бұл орталықтың бірінші қабатынан ұлттық киімдердің көз келген түрін табуға болады. Бірақ базарға қарағанда бағасы сәл қымбаттау. Шапандардың ең арзаны 19 мыңнан басталса, қамзолдарды

5-6 мың көлемінде табуға болады. Әрі қарай сапасына қарай қымбаттай береді. Бір белгісі, өкі сауда орталығының да сұранысын Қырғызстаннан жеткізілген тауарлар толық қамтамасыз етіп тұр. Ең қызығы, сырттан келген ұлттық киімдер бір-біріне өте ұқсас, түстерінде аздап өзгешелік болғанмен оюлардың жиі қайталанғанын байқауға болады.

Көпшілікті алаңдатқан бұл мәселенің артықшылығы да бар. Ең бірінші, бір айдың көлемінде алуға болатын шекті соманың мөлшеріне тоқталсақ. Мысалы, шағын кәсібі бар 20 миллион, орта кәсіпкерлер 120 миллион, ірі кәсіпкерлер 150 миллион теңгеге дейін банктен қолма-қол ақшаны ала алады. Егер шағын кәсіп иесі бір айда 20 миллион теңгеден жоғары қаржыны қолма-қол алатын болса, кәсіпкер банкке қолма-қол ақшаны алу қажетін растайтын құжат пен мемлекеттік кірістер органына мәліметтер мен құжаттарды жіберуге келісім алуы тиіс. Банк тиісті құжатты алған соң, 1 жұмыс күні ішінде МКК-не банктік шоттан қолма-қол ақша алуға өтінім жібереді. МКК өтінімді 3 жұмыс күні ішінде қарастырады. Осыдан кейін банкке қолма-қол ақшаны беруден бас тарту үшін негіздеменің бар немесе жоқ екені жайында хабар береді.
– Тәуекелдерді басқару жүйесін қолдану нәтижесі бойынша кәсіпкерлік субъектінің банк шотынан қолма-қол ақшаны алу сомасының шекті мөлшерінен асатын сомада қолма-қол ақша беруден бас тарту үшін негіздердің болуы ең болмауы туралы мәліметтер күнтізбелік бір ай ішінде жарамды, – деп жарияланған Мемлекеттік кірістер комитеті сайтында.
Сонымен қатар микро кәсіпкерлікке, ауыл шаруашылығы азық-түлік өнімін, балық аулау өнімін сатып алуға жүзеге асыратындарға, бірлескен қаулы мен бұйрық қосымшасына сәйкес экономикалық қызмет түрлері бар тамақ өнімімен, сусындармен, сондай-ақ

ЖАҢА ШЕКТЕУ КІМГЕ ТИІМДІ?

Бірден бастап кәсіпкерлердің банк шотынан қолма-қол ақша алуының шекті мөлшері бекітілді. Негізінде бұл шектеу 2020 жылғы 1 маусымнан бастап тек заңды тұлғалар үшін қолданыста болған. Ал биыл шектеу жеке кәсіпкерге де қолданылады.

фармацевтикалық, медициналық және ортопедиялық тауарлармен бөлшек сауданы жүзеге асыратын және екінші деңгейлі банктер және Ұлттық почта операторы мен ұлттық банктен арнайы лицензиясы бар шетел валютасымен айырбастау пунктінде мұндай шектеу қойылмайды.
– Жаңашылдық – көлеңкелі экономиканы азайтуға, бизнес субъектілері операциясын арттыруға,

сондай-ақ заңсыз жолмен алынған ақшаны жылыстатуға қарсы күреске және сыбайлас жемқорлық деңгейін төмендетуге бағытталған, – дейді ұлттық банк төрағасының орынбасары Дина Галиева.
Құзырлы орган мамандары жалпы бұл шектеу ел экономикасындағы қаржы айналымын бақылауға көмектеседі дейді. Ал кәсіпкерлер мұндай шектеу енгізуге қарсылық танытуда.
– Жыл басында облысымыздағы мемлекеттік органдар мекемесінің сақтығы үшін автоматтандыру жүйесін орнатуға, қауіпсіздік камерасын құруға және олар жыл бойы жұмыс істеп тұруы үшін мемлекеттік сатып алу порталы арқылы тендер жариялайды. Сол тендерге қатысып, командалық түрлі қызмет түрін ұсынымын. Қызмет ақысының барлығы банктелі арнайы есеп шотқа түседі.

Айгүл ҚАРЖАУБАЙҚЫЗЫ

3

Көктемнің шуаққа толы алғашқы аптасында ақын, журналист Ғазиза Әбілдаһың «Сезім – серуен» атты жыр жинағы қалың оқырманға жол тартты. Осы кезге дейін жыр сүйер қауымға «Таңсәрі» кітабын ұсынған ақынның кезекті туындысына бұрын-соңды жарияланбаған жаңа өлеңдері енген. Осы орайда өмірін өлеңмен өрнектеген сыршыл ақынмен тілдестік.

Сезім - серуен

– Шығармашылық еңбек деген оңай дүние емес. Жүрегің жарып шыққан әрбір туынды – ақынның жан дүниесіндегі ерек толқынының көрінісі. Уығасыз түндердің, шабытты шақтардың жемісі. Өзіміз бала күннен бері кітапты зор құндылық деп санаймыз. Іздегенімізді содан табамыз. Соңдықтан жиган-терген дүниеміздің кітап болып шыққаны ерекше қуаныш! Қазақ әдебиетінің алтын қорында қалады, – деді ақын. Лирикалық жырлар жинақталған туынды Алматы қаласындағы «Арыс» бастасында басылған. «Сезім – серуен», Көңіл – керуен» атты екі бөлім арқылы берілген ақын өлеңдерінде шынайы өмір, тап-таза махаббат бар. Себебі ақын жырларын

табиғаттан шабыт алып жазғанын айтады. – Тау-тасты, өзен-көнді, орман-тоғайды аралағанда керемет әсер аламын. Көркем жаратылысқа көзім тоймай, сүйісемін, тамсанамын! Осындай сезімдерден соң өз-өзінен жыр шумақтары төгіледі. Демек, ақынның жан дүниесі тым әсершіл болады деген сөз. Жаз баладай сап нәрсеге өкпелейді де, сап нәрсеге шаттанады. Ақынның туысқанында махаббат – ең биік сезім! Бұл жайында Абай хакімнің өз, хайуанға оны қосыңдар! айты емес пе? – деді Ғ.Қосбабақызы. «Сезім – серуен» жайлы пікір білдірген Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі Дүйсенбек Аяшұлы: «Ғазиза ертелімен өмір

сүрмейді, өлеңі – оның жүрегі қиялы, жауһар ойы. Ол өзі айтқандай, «сөзі мен ісі лайық» күрескер ақын. Қиындыққа төзіп, қиынсызға көбінесе кезі де аз емес. Бірақ рухы мықты, жүрегі сәулемді. Аяқталмаған сөйлемге нүкте қойып, ал, болдым демейді, алға ұмтылып, ақ сапардың соны сөздерімен іздеумен келеді. Мен мұны өмірге де, өлеңге де қатысты айтып отырмын. «Осылай нұрға бөлеп өмірмізді, нүктені айналдырамыз деп белгіле» деп мұны ақынның өзі де айтады. Мен «Сезім – серуенді» қазақ өлеңінің қазынасына қосылған бір оқиға деп санаймын» деп жазыпты. Алдыңғы аға Буын осылай бағалаған жыр жинағының жастар үшін де берері көп екеніне сенеміз. Г.НҰРТАЙҚЫЗЫ

ДАРИЯ ДЕҢГЕЙІ БАҚЫЛАУДА

Қызылорда облысы Төтенше жағдайлар департаменті мамандарының ұйымдастыруымен департамент бастығының орынбасары полковник Саид Молдақараев, Төтенше жағдайлардың алдын алу бөлімінің бастығы азаматтық қорғау майоры Ғалымжан Әшімов жергілікті атқарушы органның өкілдерімен бірлесіп Қызылорда қаласы мен Шиелі ауданы аралығында Сырдария өзеніне мониторинг жүргізді.

Дария деңгейін бақылау мониторинг барысында өзендегі мұздың қалыңдығы мен судың келу деңгейі сарапқа салынууда. Қазіргі таңда сең Шиелі ауданы Қызылқайың елді мекенінің тұсында. Қызылорда су торабынан жоғары 190 шақырымда ұстасып тұр. Қазір мұз қабатының еруі, жұқауы және қалыңдығы 10-20

сантиметр екені анықталды. Осы ретте мониторинг жұмыстарымен қатар азаматтық қорғау мамандары елді мекендерде су басу қаупі туындаған жағдайда атқарушы қажет қауіпсіздік шарасын түсіндіріп, тұрғындарға ескерту ұнағандарын таратуда.

ӘКЕ – ӨМІР ТІРЕГІ

Бір айға созылған жобаға қатысуға қызығушылық танытқандар көп. Фотожоба облыстың түрлі саласында жұмыс жасайтын әкелер аталысты. Ең бастысы, жобаның нәтижесінде әкелердің бала тәрбиесіндегі орнының ерекше екені байқалды. Жарыс қорытындысы бойынша І орынды қазалық Қанат Нұрлан, жалағаштық Нұрболат Аханов жеңіп алды. Ал ІІ орын қармақшылық Жандияр Есетов, Жаңабек Өлменбетовке бұйырды. Жүлделі ІІІ орынды

Тәуелсіздіктің 30 жылдығына орай Қызылорда облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясы жанындағы Аналар көңесінің ұйымдастыруымен «Әке – өмір тірегі» фотожобасы қорытындыланды. аралық Мұхтар Ізбанов пен қызылордалық Юсуф Сәидовқа бұйырды. Сондай-ақ жобаға қолдау білдірген облыстық іскер әйелдер қауымдастығының төрайымы Манат Алмашева 5 өкени арнайы номинациямен марапаттады.

АНА – ҰЛТ ТӘРБИЕШІСІ

Ана – ынтымағы келіскен, түтіні түзу ұшқан әрбір шаңырақ пен мемлекеттің құт бәреkesі. Осы мақсатта қалалық орталықтандырылған кітапханалар жүйесіне қарасты №6 кітапхананың ұйымдастыруымен «Ана – ұлт тәрбиешісі» атты мерекелік көш өтті.

Шараға облысымызға белгілі ардагер ұстаздар, батыр, көпбалалы аналармен «Ақмешіт» институтының жастары қатысты. – Қалалық орталықтандырылған №6 кітапхананың оқырманы көп. Оның ішінде ауялы аналар да бар. Көктем мерекесіне орай, ауялы жандарға құрмет ретінде бүгінгі мерекені ұйымдастырдық. Іс-шараның жоғары

деңгейде өтуіне атсалысқан жастарға да алғысмын шексіз. Өскелең ұрпақ та анаға қуаныш сыйлаудың қандай бақыт екенін сезінді. Алдағы уақытта мұндай шаралар жалғасады, – деді қалалық орталықтандырылған кітапханалар жүйесінің директоры Ғүлмира Шамсұттыққызы. Мерекелік көште Қарақат мектеп студиясының энергездары өнер көрсетті.

ҰЛТТЫҚ ОЙЫН: АРНАЙЫ ПӘН ЕНГІЗІЛЕДІ

Елімізде орта мектептерде қазақ күресі, тоғызқұмалақ, асық ату бойынша міндетті сабақ өткізу әдістемесі әзірленуде. Бұл жайында Мәжіліс депутаттарының сауалына ҚР Премьер-Министрі Асқар Маминнің жауабында айтылған.

– Бүгінде спорттық секциялармен шамамен 1,4 млн бала немесе мектеп жасындағы балалардың жалпы санының 40 пайызы, оның ішінде 422 мыңнан бастам бала мектептен тыс ұйымдарда қамтылған. Бұқаралық спорты дамыту аясында спорт инфрақұрылымын, оның ішінде ауылды жерлерде дамытуға баса назар аударылып отыр. Мәселен, 2023 жылға дейін шамамен 143 ауыл мектебін спорт залмен қамтамасыз ету жоспарланған, – деді Асқар Мамин. Үкімет басшысының атап өтуінше, Білім және ғылым министрлігі дене

шынықтыру мұғалімдерінің біліктілігін арттыру жұмысын жолға қойған. Өткен жылы 447 дене шынықтыру мұғалімі біліктілік арттыру курсынан өтті. Ал биыл 2 мыңнан астам педагогты қайта даярлау көзделуде. Сонымен қатар 2021 жылдың қаңтарынан сабақтан тыс спорт үйірмесін өткізгені үшін дене шынықтыру мұғалімдеріне базалық, плауазымдық жалқымағын 100 пайызы мөлшерінде үстемеақы төлеу енгізілді. Үстемеақы дене шынықтыру мұғалімдерін білім беру ұйымдарында секциялар ашуға ынталандыратын болады.

ИНТЕРАКТИВТІ ДӘРІС

Бүгінгі таңда қоғамдағы шешім қабылдауда тартудың маңызы арта түсті. Осы бағытта студенттердің белсенділігін арттыруға мүмкіндік беретін әдістемелік тәсіл – интерактивті деп аталады. Бұл әдісті қолдану жеңіл көрінгенімен, өзіндік ерекшелігі мен қиындығы бар.

Интерактив – ағылшынның «өзара әрекет» деген сөзі. Интерактивті оқыту әдісі дәстүрлі оқыту әдісінен оқу үрдісінде студенттердің тәжірибесін пайдалану арқылы есте берік сақтауымен, мәліметтерді талдап, жинақтау арқылы жеке және көпшілік қабілетін аша алуымен ерекшеленеді. Дегенмен интерактивті оқыту қажетті апаратын игеруге ұянықты көбірек белгуді бағалауда жаңа күрделі өлшемді қолдануды қажет етеді. Бұл әдісті тиімді пайдаланып, алға қойған мақсатқа жету үшін, белсенді оқытудың өзіндік алғышартын қанағаттандыру керек. Дәрісте тақырып немесе сұрақтың көмеімен білім алушылардың идеясын және пікірін анықтап,

сондай-ақ оқу материалын қабылдау кезінде ұсынуда басталып жазбасына қайта оралып, студент белгілі бір уақыт ішінде «Осы тақырып бойынша менің қандай білім, идеяларым мен көзқарасым бар?» Мен үшін қандай сәттерді менгеру қиын болды?» деген сияқты ойын дәптерге жазады. Сабақ соңына дейін өз жазбасын тоқтырып, дәрістің соңында басталып жазбасына қайта оралып, кейінгі жазбасымен салыстырады. Оқушылар сабақ тақырыбы бойынша бірлім тәрбетуді үшін мұғалім пайдалау оқу жоспарында берілген тапсырманы орындауға және орындағанын жұмыс туралы жазбаша есеп беруді ұсынады.

А. Ж. САРБАЛАҚОВА

ҰСТАЗ – ҰЛЫ ТҰАҒА

Әр адамның өмірінде ұстаздың орны бөлек. Алғаш қолыңа қалам ұстатып, әріп үйренетін ұстазың мәңгі жадында сақталары анық. Ұстаз болу оңай шара емес. Соңдықтан бұлар дана халық «Ұстазы жақсының ұстамы жақсы» деген. Өсіресе бүгінгі таңда пандемияға байланысты онлайн оқыту, ұстаздардың атқарған еңбегі өлшеусіз екенін дәлелдеді.

Онлайн оқу да, оқыту да оңай болмады. Оқушылармен бірге ата-аналардың да жауапкершілігі артты. Себебі баланы үйде ата-ана міндетті түрде бақылауға және онлайн оқуға қажетті барлық жағдайын жасауға міндеттелді. Ұстаздың еңбегін ұлы ететін – шәкірті. Білім нәрімен сусындатып, үйретуден талмаған ұстаздың сан-жауыры бойы еңбегін жемісі алуы әрі білімді шәкірт. Бәйгедең оза шауып, мыңнан түлпар, жүзден жүрік келген шәкірт үшін ұстаздың

қуанышы сіз бен бізге елестетуге келмейтін сезім. Алғаш мектеп табалдырығын аттаған күні сізді құшақ жая қарсы алған ауялы жаңың еңіші аңыздай болып кетерін сезініп көрдіңіз бе? Әрине, жоқ. Бірақ әрбір күн өткен сайын жаңыңыздан табылып, әр аптаның жеті күнінде жеті рет көрісіп, көңіл ұсынында тұрақтан қайған ұстазға деген махаббат өлмейді. Мамандық көп. Бірақ мамандықтың түрлі болғаны маңызды емес, қанша мамандық

Зухра СУҒИРОВА

МАРКЕТИНГ – МӘРТЕБЕЛІ МАМАНДЫҚ

Қызылорда көпсалалы «Ұлағат Қызылорда» колледжі және облыстық «Жастар ресурстық орталығы» бірлесіп, «Маркетинг – мәртебелі мамандық» атты интеллектуалды сайыс ұйымдастырды.

Сайысты ұйымдастырудағы басты мақсат – студенттердің маркетинг пәніне деген қызығушылығын арттыру. Сайысқа колледжі студенттерінен құралған екі топ 5 шауып бойынша сыннан өтті. «Ой серігі» кезеңінде студенттерге пән бойынша 3 сұрақ қойылды. Екінші кезеңде команда мүшелері тақырып бойынша мерекелік сыйлықтарды бөзеп, жарнамалады. Үшінші кезеңде телевикториналық сұрақ қойылды. Тұтынушыға қызмет кезеңінде команда мүшелері сөздерге тауарларды

берілген тауар топтары бойынша орналастырып, тауарларды жеңілдіктен өткізді. Ақтық кезеңде сатып алушылардың өлшемі анықтауға басымдық берілді. Сайыс нәтижесінде студенттер түрлі номинация бойынша Қызылорда облыстық «Жастар ресурстық орталығының» дипломымен және алғаш хатымен марапатталды. Г.А. ӘБДУКАРІМОВА

Бетті дайындаған: АЙГҮЛ ӨЛШЕРОВА

Жалғасы. Басы 1 бетте.

ЖАҢА ШЕКТЕУ КІМГЕ ТИІМДІ?

Көбіне бір айда 30 миллионға, одан да жоғары сомада қаржы алып, АҚШ валютасына айырбастаймын. Өйткені бізге қажетті құрал-жабдық шетелден әкелінді. Бір құрылғының бағасы кейде 4 миллион тұратын кездер де болады. Сондықтан мұндай шектеу орынсыз. Әр кәсіпкер қаржысын өзі бақыласа жеткілікті емес пе? Дамыған мемлекетте кәсіпкерлердің басым көпшілігі цифрлы валютаны қолданады. Біздің ел мұндай дәрежеге жеткен жоқ. Әлі де ұяқты көрек. Шағын кәсіпкерлер қолма-қол қаржысы 20 миллионнан асатын болса, банкке құжаттар тапсырып ғана қол жеткізеді. Бұл – бір жағынан кәсіпкердің құбын шектеп тұрған сияқты. Жылда кәсіпкерлікті дамыту қажет деп айтылады, бірақ неге екені белгісіз, түрлі шектеулер қойылады. Сөзбен істің үйлесім таппайтыны кынқытпайды, – дейді кәсіпкер Ғалым Мақашов.

Ал еліміздің сарапшы экономист маманы бұл шектеуге үре қарамауға шақырады.

– Кәсіпкерлік субьектінің банк шотынан қолма-қол ақшаны алуға шектеулер енгізуі – қорқатын дүние емес. Керісінше, бұл

дамыған, еркін экономиканы құрудың бір жолы. Өткен жылы маусым айынан бастап шектеу тек заңды тұлғаларға қолданылған болатын. Енді бивыл қаңтардан бастап

Димаш ЕРАЛЫ

жеке кәсіпкерлерге енгізілді. Бұл мемлекеттің сауатты экономикалық әрекеті деп білемін. Себебі бұл қолдағы қолма-қол қаражаттың барынша цифрлы валютаға айналуына және мемлекеттің ел ішіндегі қаржыны бақылауына әсер етеді. Бұл бақылау несімен тиімді? Біріншіден, ел ішіндегі қаражаттың шетел асып, мемлекетке түк пайдасыз болып қалуының алдын алады. Екіншіден, экономикалық еркіндік күшейеді. Көше ғана «The Heritage Foundation» зерттеу орталығының жылдық қорытындысы бойынша Қазақстан экономикалық еркіндік рейтингінде 39 орын иеленді. Бұл дегеніміз Қазақстан экономикасы және қаржы жүйесі барынша ашық бола түсуде дегенді білдіреді. Сәйкесінше, шетелдік инвесторлардың қызығушылығын арттырады. Ал бұл Қазақстан экономикасы үшін қажетті және қуантарлық жайт, – дейді экономист GSB UIB бизнесті талдау орталығының сарапшысы Димаш Ералы.

– 2019 жылы орташа статистикалық есеп бойынша, бір заңды тұлға жылына

шамамен 9 млн теңгені немесе айына 747 мың теңгені қолма-қол ақшамен алған. Біз енгізетін лимит жоғарыда көрсетілген саннан әлдеқайда жоғары. Сондықтан біз бизнес үшін қандай да бір қиындықтар туындайды деп ойламаймыз, – дейді ҰБ төрағасының орынбасары Дина Ғалиева.

Дина ГАЛИЕВА

Ұлттық банктің мәліметі бойынша, қолма-қол ақша алуға есептеудің шекті мөлшерін белгілеу тәжірибесі басқа елдерде де бар. Мысалы, Еуропалық Одақ елдерінде қолма-қол ақшамен төленетін мәмілелер мен сатып алулар бойынша

ЖАҢА КОМИТЕТ ҚҰРЫЛДЫ

Биыл еліміздегі қаржы саласында бірнеше өзгерістер болды. Оның бірі, кәсіпкерлердің қолма-қол ақша алуына шектеу енгізілсе, енді Ұлттық банктің құрылымында үшінші жаңа орган – Ақша-кредит саясаты комитеті құрылды.

Жаңа комитеттің негізгі міндетіне базалық мөлшерлемеге қатысты шешім қабылдау кіреді. Бұл ақша-несие саясатының шешуші ставкасын белгілеу функциясы ақша-несие саясаты бойынша шешім қабылдау үшін арнайы құрылған жеке органың міндетіне кіретін инфляцияны таргеттейтін елдердегі ең жақсы тәжірибеге сәйкес келеді. Ақша-несие саясаты комитеті Ұлттық банктің базалық мөлшерлемесі анықтап, қабылданған шешімдердің тиімділігін нақтылайды.

шекте мөлшер еліне байланысты 1 000 еуродан 15 000 еуроға дейін жетсе, АҚШ-та – 10 000 Америка долларын, Канадада – 10 000 Канада долларын, Австралияда – 10 000 Австралия доллары.

Жалпы әлемдік тәжірибеде кеңінен қолданылатын жаңашылдыққа сенімсіздікпен қарайтынмыз бар. Халықтың басым көпшілігін бұл шектеуге қарсылық танытуының астарына үңілесек. Бастапқыда заңды тұлғаларға енген шектеу бүгін кәсіпкерлерге қолданыла бастады, ертең қарапайым халық та әр жұмсаған тиынына өсет беретін күннің жақын екенін айтады.

ТАБУС-ПЕН ТАБЫСТЫ БОЛЫҢЫЗ!

Бүгінде тұрғындардың қаржылай сауаты артып, қор нарығынан пайда табуға, артық қаржысын инвестициялауға қызығушылығы ортқан. Түп халықтың басым көпшілігі үйде отырып-ақ шетелдік компания акциясынан табыс табады. Жетілген технология мен түрлі мобилді құрылғылардың артуы да қор нарығының дамуына сеп болады. Бірақ әлі де жабық тақырып ретінде қозғала бермейтін сенімді акциялар мен брокерлік компаниялар жайлы ақпарат жоқтың қасы. Мұның өсерінен халық қаржысын қай компанияға сааларын білмей, шығынға ұшырауда. Қор нарығынан қаржы тапқысы келетіндерге жадынама ретінде бірнеше ережелерді ұсынамыз.

Бетті дайындаған Айгүл ӨШЛЕРОВА

ИПОТЕКА ОҢАЙ

Еліміз ипотека қолжетімділігі бойынша 109 елдің ішінде 74-орында тұрғақты. Баслана бағыты қымбат-танғанына қарамастан елде ипотека рәсімдегендер саны артып келеді. Бұған бірден-бір себеп – зейінатқы қорындағы қаржының басым бөлігі пәтер сатып алуға жұмсалып отырғандығы. Мәселен, қордың қаражатына иек артқан азаматтардың 87% үйдің құныне кіріскен. Нақтыласақ, 45,5% пәтер алуға, 28,3% ипотекалық несиесін жабуға, 10,5% «Отбасы банкі» арқылы ипотека рәсімдеу немесе екінші деңгейлі банк арқылы тұрғын үй сатып алуға бағытталды. Қордағы қаражаттың бір бөлігін пайдалану үшін 12 ақпанға дейін құны 1 млрд 855 млн теңгеге тең келетін 115 608 өтінім келіп түскен екен. Оның 78 074-і мақұлданды.

Биыл қаңтарда жаңадан салынған баспана құны 3%, ал қолданыстағы үйдің бағасы 5% өскен. Сарапшылардың пікірінше, қазіргі қарбалас үй бағасын қолдан қымбаттатуға әкел соққан. Жалпы Қазақстан қолжетімді ипотекасы бар елдер рейтингінде 74-орында. Билтыр өскі көрсеткіші бойынша 104 елдің ішінде 30-орында тұрғақтаған еді. Есел бойынша елімізде 90 ғарыш метрлік пәтерді 20 жылға ипотекаға алу кезінде ай сайынғы төлем бір отбасының табысынан 1,5 есе артық болып шықты. Жалпы ипотекасы қолжетімді елдер көшін Сауд Арабиясы, Пуэрто-Рико және АҚШ бастап тұр. Бұл елдерде ай сайынғы ипотека төлемі кірістің 30%-ынан аспайды.

Қазір танымал компаниялар акция сатуды онлайн жүйеге көшірді. Тіпті халыққа қолайлы болуы үшін мобилді қосымша да шығарылды. Оның ішінде ең танымалы Tabus қосымшасы. Мысалы, нарықтан орын алған Freedom24.kz бағалы қағазын брокер көмегіне жүгіней-ақ акция сатудына қатыса алады. Таңдалған бағалы қағазды себетке қойып, банк картасымен төлем жасайсыз. Бір ғана айырмашылығы – Tabus арқылы биржалық ноталарды сатып алуға мыңдаған доллар салу міндеттелмейді. 10-20 доллардан бастап инвестиция салып, қаржыңызды көбейте аласыз. Елімізде Tabus қосымшасынан бөлек, Jysan Invest, Halyk Finance, Freedom24, BCC Trade қосымшасын да қолдануға болады.

ТАБУС-ТЫҢ АРТҚЫШЫЛЫҒЫ:

- Түсінікті интерфейс жеңіл әрі оңай жолмен инвестициялауға мүмкіндік береді.
- Бастапқы жарнасыз.
- Делдалсыз.
- Инвестиция сомасы \$10 басталады.
- IOS және Android-та жүктеу мүмкіндігі.

Кез келген орынға және кез келген уақыттағы сауда Tabus қосымшасының тиімді тұсына тоқталсақ, AIX-те Kaspi, «Қазатомөнеркәсібі» немесе «Халық банк» сияқты компанияларға инвестиция салуды ұсынады. Брокерлік шот ашу тегін болғандықтан, оны бірнеше компаниядан ашып, өз брокерін таңдайды.

ТАБЫСҚА ҚАЛАЙ ЖЕТЕМІЗ?

Биржалық ноталар бойынша табыстылық екі тәсілге негізделген. Біріншісі, бағаның өсімінен түсетін табыс. Мұнда биржалық ноталардың бағасы инвестордың капиталын арттырып өседі. Мәселен, алтынға салым салатын биржалық нота бар. Егер алтынның бағасы өссе, биржалық нотаның құны өседі. Екіншісі, пайыздық

табыс. Мұнда биржалық ноталар тұрақты пайызын төлейді. Бірақ пайыздың мөлшері базалық актив табысына байланысты артады.

ҚАЙ КОМПАНИЯНЫҢ АКЦИЯСЫ ТИІМДІ?

Қазір компаниялардың атауы белгілі. Олар – «Қазактелеком», «Эйр Астана», «Қазмұнайгаз» сияқты ірі-ірі компаниялар. Сондай-ақ «Қазакстан темір жолы», «Қазпошта» компаниялары да тізімде бар. Қазақстанда екі биржа жұмыс істейді: Қазақстан қор биржасы (KASE) және «Астана» халықаралық қаржы орталығы (AIX). Биржа ұсынатын бағалы қағаздар эмитент деп аталады. Мәселен, KASE 175 эмитент ұсынады. Оның ішінде «Баян Сұлу» АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ сияқты ірі ұйымдардың акциясы да бар. 2019 жылдың наурызынан бері ел тұрғындары Facebook, Microsoft, Starbucks секілді әлемдік компаниялар акциясын да сатып ала алады. Биржадағы сауда-саттыққа кіріспес бұрын брокерлік компанияны таңдап, инвестициялық стратегияңызды анықтап, трейдерлік терминалды жүктеп, брокерлік шотты толтыру керек. Брокер сіздің өтініші бірізге өткізген соң ғана акцияларды иелене аласыз. Бұл жерде пайданың астында қаларыңызға ешкім келпідік бермейді. Менің деген акцияны өз әп-сатте шарықтап, не құлдырап кетуі мүмкін. Тандамас бұрын акцияның табыстылығына, сенімділігіне мән беру маңызды.

IPO. ҚҰНДЫ ҚАҒАЗҒА Е БОЛУ, КОМПАНИЯҒА Е БОЛУМЕН ТЕҢ БЕ?

IPO – қоғамға ұсынсы. IPO-ға негізінен тек 6-7 жыл бойы жұмыс істеген табысты компания қатысады. Бұл компаниялардың ішінде IPO-ға кіретіндер өзінің қаржылық көрсеткішін акцияға ұсынуға жеткілікті деп санайтындарды инвесторлар

бағалап, көптеген акцияны сатып алады. Қарапайым тілде айтсақ, IPO, құнды қағаз – барлығы компанияның акциялары. Егер сіз бір компанияның акциясын аласыз, онда сіз акционерсіз.

Егер компания 5 жыл бойы жыл сайын 30 пайыз таза табыс көрсетсе, онда сіздің акцияларыңыз бірнеше есе өседі. Ондай компанияны қалай таңдау керек? Мәселен, айгілі инвестор Питер Линч «өзіңіз тауары мен қызметін тұтынып жүрген компанияны таңдаңыз» дейді. Ол әйелімен бірге супермаркеттерді аралап, айгілі тауарларды бақылаған соң өзінің ең үздік инвестицияларын жасайтын болған. Сол үшін мейлінше асықпай бақылап, шымдаңдылық танып жүзмет.

Инвестиция саласының белгілі сарапшысы Нұргали Нұрмахамбетов акция таңдамас бұрын сол акция тиесілі компанияны терең зерттеу қажет дейді.

– Кәсіби инвесторлар не үшін акцияға жүгінеді? Егер дұрыс таңдау жасай білсе, акция купондық табысы алдын ала бекітілген облигациялар мен депозитке қарағанда көбірек табыс табуға мүмкіндік береді. Мысалы, біздің мемлекеттік құнды қағаздардың орташа табыстылығы жылына 10,5 пайыз. Депозиттер 11 пайызға барып қалады. Одан инфляцияны алып тастаймыз. Билтырғы инфляция 7,4 пайыз деп есептесек, облигацияның жылдық нақты табыстылығы 3,1 пайыз, ал депозиттің 3,6 пайыз ғана. Сондықтан тәуекелдің бар екенін ескере отырып, акциялардың табыстылығы одан көп болуы тиіс. Инвесторлар үшін акциялар пұлы жылдық 26-28 пайыз кірістілік беріп жатса, бұл өте ұтымды қадам деп саналады, – дейді сарапшы.

FREEDOM FINANCE-ТЫҢ АРТҚЫШЫЛЫҒЫ

Freedom Finance ұнғайлы сауда платформасы арқылы әлемдегі кез келген құнды қағазға қол жеткізесіз. Freedom24.kz жобасының директоры Вячеслав Кимин айтуынша, Facebook акциялары 2012 жылдан бері 564 пайызға өскен. Сол кезде бұл акцияға 1000 доллар салған азаматтың қазіргі табысы 5-6 мың доллардан асып кетті деген сөз. Сонымен кезде күн санап рекорд жанартаң биткоин мен Tesla акциялары қайта күрт құлдырады. Сондықтан нарықтағы тәуекелдерді әрдайым бақылау және ескеру маңызды.

Жалғасы. Басы 1 бетте

«Sara KA» жеңіл өнеркәсіп орталығы ұсынған ұлттық киімдер топтамасы

Шапан шынымен қымбат па?

ҰЛТТЫҚ КИМ ШЕТЕЛДІК БРЕНДТЕРДЕН АРЗАН

Ұлттық киімге ден қойған біздің келесі бағытымыз «Sara KA» жеңіл өнеркәсіп орталығы болды. Аймаққа аты мәлім орталық осы кезге дейін ұлттық киімдерде, қазақы бұйымдарды да кеңінен насихаттап келеді. Соңғы кезінде орталық директоры Аида Керімқұловадан «қазақы нақыштағы киімдердің дизайнын кім сызатынын және бұл сала қаншалықты табысты екенін» сұрадық.

– Киім дизайнын өзі ойлап табамын, сол үшін тарихқа үңілемін. Барынша киім үлгісін жергілікті тарихпен байланыстыруға тырысамын. Ал 3D модельдеу үшін маман көмегіне жүгінемін. Бізде ең төмен баға 3000 теңгеден басталады. Қазір ұлттық киімнен бұрын шетел киімдерінің өзі қолжетімсіз. Мен Қытайдан әкелінетін төменгі сатыдағы киімдерді айтып тұрғаным жоқ, Италия, Франция, Түркия брэндтерін мензеп отырмын. Бірақ ол киімдер жайлы қолжетімді, қолжетімсіз деп айтылмайды. Неге? Себебі біздегі сана солай қалыптасқан, ең алдымен осы ойдан арылу керек. Өзің дегенде өзегіңді жұлып беруің керек. Адам – тілімен, ділімен, салтымен, дәстүрімен, өнерімен, флора және фауна байлығымен, тәрбиесімен, білімімен тұла. Соның барлығын қатар қойған кезде ғана қазақ мойындалады. Құр бөгер өз басын алта сүйреп, құндылықтарды шет қалдырса ұзаққа бармайды. Бастысы, сапаға, абыройға (оган дизайн, мата, тігіс, декор, өрнек, тұтынушымен тіл табысу этикасы бәрі-бәрі кереді) жұмыс жасалса, тұтынушы бағалап, қазақы бағытқа бет бұрады, – дейді А. Керімқұлова.

Кәсіпкердің сөзінен де киімнің сапасына қарай бағасы қойылатынын түсіндік. Бйтпесе ұлттық нақыштағы киімдердің қадірі жоғалатыны бесенеден белгілі жайт.

БӘРІ ДЕ «ҚАЗАҚСТАНДА ЖАСАЛҒАН»

Осыдан соң әлеуметтік желінің көмегіне жүгініп, ұлттық киім дизайндайтын өлше белгілі сан үйлерін саралай бастадық. Алдымен Instagram әлеуметтік парақшасынан журналист Жанат Бақтытың сөн үйіндегі ұлттық киімдердің бағасына назар салдық. Ел сүйсіне қарайтын парақшадан іздегеніңді тілмей-ақ табуға болады. Ал баға келесідей: апта бұрын мерекеге орай 25 000 теңге тұратын бешпенітер 10 000 теңгеге, кәжекейлер 3500 теңге жеңілдікпен шығарылған. Осы жерде күміспен көмкерілген кәжекейлердің бағасын шатастырмау қажет, олар 45 000 теңгемден сатылымда тұр. Бархаттан тігілген шапандар – 35 000 теңге, велветтен тігілген шапандар – 20 000 теңге. Күнделікті киіме арналған көктемдік, бархаттан тігілген шапан – 45 000 теңге. Ұлттық киімнің бәрі «Қазақстанда жасалған» брэндімен сатылымға шығарылған.

«Сараның сандығынан» атауымен ұлттық киімдер топтамасын ұсынған айтыскер ақын Сара Тоқтамысова да осы бағытқа ерекше үлес қосып жүргендердің қатарында. Әлеуметтік парақшадан байқағанымыздай, бұл жерде де ұлттық үлгідегі барлық киім түрі бар. Ал баға келесідей: ұлттық нақыштағы жилетканың қысқасы – 16 800 теңге, ал ұзыны – 26 800 теңгеге сатылымға шығарылған. Қысқа шапандар бағасы – 35 800 теңге.

ҚҰНДЫЛЫҚ – ҚЫМБАТ ҚАЗЫНА

Жоғарыда ұлттық мереке жақындаған сайын қазақы құндылықтардың насихаты жайлы мәселе жиі қозғалатынын айттық. «Бұл мәселенің шешімі: әр адам ұлттық дүниені құрметтеуді өзінен бастау керек» дейді Әзіз Батырбеков. Қапалық «Ақмешіт апталығы» газетінің бас редакторы бұл сөзін кәзір ісімен дәлелдеп жүр. Жыл бойына ұлттық ою бедерленген шапан, қазақы өрнек салынған костюм киіп жүретін тіл маманымен тілдестік.

Әзіз БАТЫРБЕКОВ, «Ақмешіт апталығы» газетінің бас редакторы:

– Менің түсінігімде, барлық халықтың ұлттық ерекшелігі болады. Бірінші кезекте қай ұлттың да тілі мен дәстүрі маңызды. Дәстүр арқылы ұрпақтан-ұрпаққа ұлттық өнер, ұлттық киім насихатталады. Соңғы уақытта ұлттық

киімдерді тек Наурыз мерекесі кезінде немесе арнайы іс-шарада ғана кию белең алды. Осы мәселе мені жиі ойландырды. Бірақ оның шешімі бар: әркім ұлттық киімді насихаттауды өзінен бастау керек. Мен қазақ өкенінді мақтан тұтатын жанмын. Ал ұлттық нақыштағы киімдерді киіп жүргеніме екі-үш жылдың келемі болды. Шапан, қамзолдан бөлек жұмысқа арналған костюм киетін болсам, міндетті түрде әйеліме қазақы ою салдыртамын. Әр оюдың өзінше мән-мағынасы бар екенін білесіздер. Оларға мән беріп қарасаң, «сөйлеп» тұрады. Соңынан оюды көз көрмей киімге жапсырып, тіге беруге болмайды. Осыған дейін мен аудандық «Жалағаш жарысы» газетінің бас редакторы қызметін атқардым. Егер ауданға бара қалсаңыз, жақын маңайдан төрт құлақты өскі қорымдарды байқауға болады. Бірде сол бейіттердің әр қулағына ою салынғанын көрдім. Соның жайылы аудандағы өлкетанушылардан, ақсақалдардан сөзбен сұрадым. Осы тақырыпта аудандағы тарихи-өлкетану музейінің ғылыми қызметкері Марат Ақырзақұлымен де сөйлестім. «Оюға жақсылап мән беріңіз, сонда түсінесіз» деді өлкетанушы. Қорымның басына қайта барып, оюды асықтай қарап шықтымын. Ою бір қарағанда ұшып бара жатқан құсқа ұқсайды. Сонда адамның жаңы көкке көтеріліп бара жатқанын бейнелеген ою екенін аңғардым. Ал мұндай оюды киімге салуға болмайды.

Кейде таныстарым маған «оюды шалбардың балағына да салған дұрыс» деген пікір айтады. Бірақ мен қазақы оюдың үнемі кеуде тұсында тұрғанын қалаймын. Үлкен құндылықты әрдайым жоғары ұстағым келеді. Киім таңдағанда да осы жайға жіті мән берімін.

Ұлттық салт-дәстүр, тарих жайлы мәселеге бей-жай қарамайтын Әзіз Жұмаділдаұлы ұлттық киімді күнделікті киіп жүруге қымбат баға әсер етеді дегенге көпсіңіріңіз де жеткенді.

– Өз басым ұлттық киім қымбат деген пікірді түсінбеймін. Мысалы, нарықта заманауи үлгідегі пиджак шамамен 40-50 мың болуы мүмкін. Ал менің жұмысқа киіп жүрген оюлы шапаным 30 мың тұрады. Салыстырып қарасаңыз, басқа киімге қарағанда өлдеқайда арзан.

Жұрттың ұлттық киімге деген көзқарасынан қымсынатын адамдар да болады. Бірақ халықтың көзі бірте-бірте үйренеді ғой. Кейде мен шапаныңды әдейі киіп, базарға немесе орталыққа серуендеуге шығамын. Базарға баруға мұқтажың болмаса да, «адамдар ойлансын, ұнаса осылай ұлттық нақышта киіне өкпен» деген ниетпен жүремін. Бірақ бұл жарнама емес. Ең алғаш жұмыс орнына шапан киіп келгенде күлгендер де, таң қалғандар да, ризашылық білдіргендер де болды. Алдымен бір апта, кейін бір ай, тіпті жыл бойы осылай қазақы үлгіде киініп жүретін болдым. Қазақ «көңіл көңілден су шешеді, адам адамнан тағым алады» дейді. Осылай әркімнің ақындығын өзгерісті өзімізден бастасақ, ұлттық киімнің насихаты артар еді, – дейді Ә. Жұмаділдаұлы.

ОЮДА ОЙ БАР

Ұлттық киім жайлы сөз қозғалғанда, оюларға аса назар аудармайтынныңызды да тілге тиек еттік. Осы орайда ғалым Зейнолла Сәніктің көптомдық шығармалар жинағынан оюлардың қысқаша мазмұнын ұсынды да жөн көрдік.

Көпшілік жазбай танытын, ұлттық киім мен бұйымда жиі пайдаланылатын ою түрі – қошқар мүіз. Өйткені бұл өрнек қуатты, жақсылықты, молшылықты білдірген. Кезінде ата-бабаларымыз «Бұрада айдаңдардың еңі түгі, қошқарда бір түгі бар, сондықтан адам айбарлы көрінеді» деп қошқарды ерекше қадірлеген. Ал жас қаз-жігіттердің киіміне, жаңа отаулардың жасау-бұйымдарына, иірі-иір оюлардың араларына құсмыранның оюы бейнеленген. Себебі бұл нышан ұшқан құстай еркін самғауды, бақытты болуды мензейді екен. Шешендердің, ақынның шапандарына және басқа да киім-кешектеріне күстандай белгілері кестеленген. Бұл өрнек «тілді-жақты бол, үнің лұбул құстың үніндей жағымды, жан сүйсінерліктей болсын» дегенді аңғартса керек. Сондай-ақ ер-азаматтарға арналған бұйымдарда, батырлар киіміне қайраттылықтың, ерліктің белгісі ретінде омыртқа терісін ирек белгілер көп салынған.

ТАҚЫРЫПТЫҢ ТҮЙІНІ. Қарап отырсақ, ұлттық киім дегенде айтарлықтай шарықтап тұрған бағаны байқамаймыз. Шикізат мәселесі, ұлттық дүниенің қадірі, тігіншінің ізденісі, бәрін-бәрін ескерген жөн. Ендігі таңдау – тұрғындардың өз еркінде...

«Ескі базар» сауда орталығындағы ұлттық киімдер топтамасы

«Жанат Бақты» сөн үйі ұсынған ұлттық киімдер топтамасы

«Сараның сандығынан» ұсынған ұлттық киімдер топтамасы

Бетті дайындаған Г.НҰРТАЙҚЫЗЫ

Ержан ҚОЖАС

Ауыл әңгімелері

ОБАЛ ГОЙ ДЕГЕН...

— Өй бәрі кел, — деді сөстiлiп тұрған маған Рамаш. — Іннен шыққан баппақтай зып берiп қашуға дайынсың-ау. Уста анау құмданды.

Төл.

Крiтiгiн менiң үнiм де осылай шықты.

— Осыдан бұқтырма пісірсе, алды-артына қарамастан жығырар едің, О, несі-ай? Жалғыз өзiм аршымайтын шығармын бұны. Су жұтып тұр...

Рамаш — Біздің ет жағын ағамыздың әйелi. Женгем гой. Туыстар арасында тұл-қудайы жолы болса, оның бәсі тым жоғары. Еткендi болғанмен қимылы шалт. Сақан асатын үйдiң күршiн келiстiрiп басытын да осы кісі. Тиянақты келiнiң тiптi осы пысықтығының арқасында қаладан келген абысын-ақынға да сөзі өтпiдi. Ақсауға келiндерiн де шыны аяқтай қаныстырып, сiлiп-сiлiп алатыны бар. Біздей мұрты ендi төбедiгiн бозбала қайыларына өзiрге «қысырқы» айбары жетiп тұн.

Өлiгiнде қана қайысы Сейiлханның Ерсултаннiн ауылдағы молда сұңдеттедi. Өрi-бери бұтқаған кішкентай сарыны үлкендер қауымына, өрi-бери алдағанға көнбеген соң күшпен «кестiргенге» ұқсайды. Солай болғаны анық. Өйткенi кiзi үйдiң iшiн басына көтере, ұты ойбайды салған Ерсултаннiң дауысын жұбатып арғы бөлiнегi ауыл да естiдi гой. «Жайдайлаған кемпiр-шаддың жұбанышы Ерекенге әсер етпесе керек-ті. Әжесi аяп-ақ тұр. Бірақ болмайды. Дүстүрден озған кім бар? Ақыры, молдеңк дегенге жеттi. Кесiп тынды. Сақана онша ақ араласа қоймаған қалың қабақты бұл молдаң «кісі баласын аялты» дегендi естiмепiнiң өз басым. Ерсултан да сол сөттi басынан өткiздi жатыр. Жақын iнiмнiң лақша бақ еткен даусы шыққан. Содан кейiн «көмелет» өкiлiн үнiн естiдi. Салған соң: «Мiне, азамат болды деген осы» деген шал-кемпiрлер кiзi үйге кiрiп, Ерекенге «атағандарын» тастап жатқан.

Рамаш жеңгемнiң қармағына түспей тұрып, кішкентай iнiме мен де кiрiп шыққанмын. Манайы жылға жоқ, көзi жылтырған, келген-кеткенге қарайды. Жанында Сүйiнбайдай шұ, Құрманғазыдай бес төпектiп қағаз ақшалар шашылып жатыр. Арасында жал-жасыл Шоқан Уәлихановтың суретi басылған он теңге де көрiнедi.

— Қане, iнiшек, жiптi болдың ба, көрейкi. Қасына жетiп барғанымда қолыма қарады iнi. Сiра, менi де бiрдеңе әкелер дeп күтсе керек. Одан тұқ шықпайсын бiлген соң, қабағын кiржiтке көзiмен тектiп жектi көрсеттi.

— Мәләдес, жiптiң — дедiм мен үстiне шеге күмi толы төңкерiлген кесенi жайлап ұстап. — Өй, мынаның бәрiн кесiп алған ба? Қыз болып қалатын болдың-ау.

Өп-өтiрiк аңауарың, дым бiлмегендей «жау шақыра» салдым.

— Ааа, әжеуеуе! Ерекен аңырай жөнелдi. «Қыз болып қалдың» дегенге өзiнiң қанышылып. Оның жылған дауысын естiген әжесi шаддай ма?

— Өй, көгерметiр. Ежкi! Жатқан балада нен бар едi, жер қана тартқыр!

— Жөсiнiң дауысы қандай ашы едi? Кiзi үйден атып шыққан бойы бауырсақ пісiрiп жатқан жеңгелерге жылтыстап бергенiм.

Осылай iшiп толып, ерiптi жүргенде гой, Рамашақа ұстағаным. Ендi өзiмнiң жаса сойған құлдың iшек-қарнын аршудамыз. Дүрiсiң, ол аршуды, мен су құямын.

— Рампш, бөлiп қой. Не жау қуып келе ме, қайда асығасың? — Бәлiң жеңгi тәрiптi бiрiп тұрып, ащы iшектi шетiнен үздi. Iш майып бөлшек талсақ салып тұрып, менi суға қайта жұмсайды. Шелекте тасыған суымды құманға толтыра салымын iшек iшiне сарылдата құямын. Оны өрi-бери шайқап, iшiндегi суың жақын жердегi шұңқырға аударып әкелер.

— Уста, мына қарынның шетiн, пышақ қайда жатыр едi? Өлiгiнде екеуiмiз қиын аударған қарынды сумен шайып болған соң, бүртiптiн қыруға кiрдiк.

— Қараң қалпыр-ай, кемпiр болғаныша қарын тазалап кетпесе болғаны. Осылай деп күңк етедi де, қарынды аударып iшiн қыра беруде Рамаш жеңгi.

— Кейiрек қой. Рамаш жеңгi бiлiп айтыпты-ау сол кезде. Елуге тағарн оның әлi келiндiң саптан түспегенiн көрiп келелiм. Өлi де iшек-қарын тазалайды!

— Қой, ыздiгiңн ұшынақ бiлiк, өдiрем қалсын, аллергиясы қозып кетiп, байларынан басымыз бөлге қарай, — деп ырқыдай күлдеi зор дегенi жеңгем.

— Өй, аршымаса, нен бар, өзiңе жұмыс қылып, — деймiн гой қарап тұрып.

— Обал гой, — дейдi ол күрсiнiп.

Обалды бiлетiн ауылдағы жеңгелерiмнiң соңы сен болмасаң екен, Рамашжан!!!

Жақын ағамның үйіндегі жеңгей екеуіміз «Технодомды» аралап жүрміз. Өзінің ауылдан келгені мақсаты сол. Көлемі үлкен шетелдік теледидар алмақ. Алмас еді, бірақ оған себеп болған ағамның құрбаныңның қайтып өткен апта қаладан түрлі-түсті, қымбат теледидар алыпты ол. Бағасы 200 мың теңге көрінеді. Оны көрген біздің жеңгейдің шабағын жиі жүргізген.

Катын қатыннан қалса... Жә, оны қойшы. Бізге одан үлкендей керек енді. Қраны көлемді болса дейміз. Солай. Ал «Технодомда» керекі самап тұр. Пулып болса, пайдалы дүние көп. Жеңгейдің көзі жайнап, жан-жағына аңия қарады.

— Женеше, ізденіміз мында. Қатарласа жиналған өкесордқаларға жұтына қараған жеңгемді жетектеп теледидар жаққа ақелдім.

— Кідей-ай, өлгiлердi әдемiсiн. Оған пісiрген бермешелiң де төттi болатын шығар, әә, Ежкi?!

— Тамақтың астын күйдiрмейдi депдi гой. Менде қара жауа еместiгiмдi осылай бiлдiрiп қоймын.

— Оны айтасың, жана мен 50 мыңның өтегiн көрдiм.

— Аа, иә, ондай бар.

— Ол немене, өзi өткiлетi ме кiмдi?!

— Функциясы мықты көрiнедi.

— Өй, қараң қалсын, иә! Темiрге сонша ақша сұрап. Үйдегi севбетсiй темiр етегiменi артығы жоқ.

— Мұндай үлкен сұлы шұберек керекі жоқ. Марляның төсеп әуре болмайсың. Өзі суып тұрып, бұын шашып, қажеттің бәрін істейді, жеңеше.

— Қой, құрысың, пәлен солға енді өтек ала алмасың, — деді жеңгей қолын салтып бергені.

— Мiне, мында. Сенiң бiр сиырныңн басын жұтайын деп тұрған дегенiң осылар.

— Алда, қара қасқа-ай! Добалдай дүниеге шынымен қызып жақса сиырды саттық-ау. Жеңгей шынымен де өкiнетiдей. Кезiне талай жыл сауған сиыры елестедi ме, сәп мұндай қалды.

— Аламыз ба?

— Тәуекел. Күйген дүние күйiп кетсiн. Сол үшiн келдiк қой.

— Қыздар, мына теледидарды көрсек деп едiк. Мен сатушы әрi көнешi қызметiн ұсынатын бiжеткендерге дауыстанғаным сол едi, жеңгей бұридiңн турттi.

— Ойлымай сөзiңiңiң, тым тәуір сөйлесесiң гой. Танысып алып, әрi қарап iлмей-жәлпiмәй. Құрғыр, жасың отыздан өлдеқашан асты. Өне, екеуi келе жатыр. Осылай сыбырлаған жеңгем сатқан сиырн ұмытып, әдемi формадағы бiнештерге мейрiлене қарап қалды.

— Сiзге қай модель керек? — дедi кiзi мөлдерiнен сары шаштысы. Жанындағы әрi сөйлеп қоймады.

— Бiзге мына Самсунг iншайлы сияқты, — дедiм мен де алдiбiр мақаммен сөйлеп. — Ауылға жiберу керек. Осыны тексерiп, анау-мынауысың түгелдеп беронiң. Сосын жол ұзақ, жақсылап орасыңдар сыртн.

— Мынау гой, — дедi сары шашты қыз қосулып тұрған экранды ұқсап.

— Иә, осы, — дедiм менде 239 990 теңге деп бағасы көрсетiлген теледидарға басымды iзеп.

— Қара тiлiгiрге бiрден 240 мың теңге сұрамай ма? Жеңгей бүркiлдi сөйлеп қолды.

— Қасаға бара берсондар боларды. Дәл қай қоймадан затты алып, жiптiр тексерiп бередi. Көнешi қыздар осылай өкiнетi деген соң сыйлағы қошпасы, дүкен iшiн ашықпай аралай бастадық.

Қош, таксиге бiр сиырдың пұлтына пара-пара теледидарды тиеп, қайтып келемiз. Жеңгей көргенiң актармай қоймайтын жан. Дүкендегi үйге қажеттiн бәрiн көрдi гой. Соны аудар едi. Тоңазатыңш, бiр жұғышы машина, шаңсорғыш, телерон бәрiн ұнытыпты. Ұнағаны тек сұшптық. Жеңгейдiң айтуынша, Құдайдың ең даласында, жұған кiмдi керiлген жiлке жайып алғаннан артығы жоқ.

— Еә, айтпақшы, ана сары шашты қыздың қызың екен.

— Қай сары шаш?

— Өлгi телебездiрдi тандауға кемiеткесiң қызың айтпа да.

— Қай жері пысық? Сөйлегені ме?

— Ии, жоға. Бағана дүкен iшiн аралап жүрсем, сол қыз бiздiң мына телебездiрдiң сыртн сұртпiп жүр. Сiлапта шаң басқан гой ендi.

— Ендi дұрыс қой. Жұмысы өзiнiң.

— Айналып, сондай бiр жақсы қыз. Iшiң жылқы қалды. Сондайларды сендер неге көрмейсiңдер осы?!

— Қыздардың бәрi жақсы қой.

— Қайдам. Ана қасындағысы ұнамады.

— Неге? Тым жақсы, бойшаң қыз гой.

— Қой, қайдағы. Ана сары шашты телебездiрдi сұртсе, ол қасқа...

— Не қылды?

— Шаң телебездiрдiң бетiне жүректiң суретiң сызып ойнал тұр. Оо, қияли десейшi...

Күлiп иектен ала жөнелдi менi. Жеңгем шымшып алмағанда, таксидi басымға көтеретiңдей екенiм.

БАУЫРЫМ...

Бүгінде туыстар арасында емес, көшедегі танымайтын қаймана қазақтан (қаймана сөзіне өткенде ғана анықтама жазғанның) «бауырым» деген сөзді жиі естіп жүрміз гой. Осы қаратпа сөзді естісек, әйтеуір түнерген қабағың ашылып, әлпi адаммен бұрынғы өкпе-назынды ұмытып шыға келесiң. Өзiм сондаймын. Бiр әрiптес ағамның өкi сөзiнiң бiрi сондай едi. «Бауырым», «бәрiмiз бауырымыз гой», «бауырластық керек» дейтiн үнемі. Тiптi, ренжiсе де, «олай емес едi гой, бауырым...». Шынымен де жағымды, жарасымды өрi жылы сөз емес пе?!

Осы жерде бiр пәлсағата соғудың ретi келiп тұр. Көнебездердiң айтуынша, ау баста құрсақт жаратылған балада жүрек болмайды екен. Рас айтам. Өлгi тұт құлшынсан кейiнi табиғи қажеттiлiктен туған бiр тамшыдан кейiнi пайда болған қарындағы тиришiк иесiн айтқан да. Қызығы сол, ол өзiне керектi көрeгiн кiндiлi шетi арқылы анасының бауырынан тартып алады. Осы кезде еске шешемдiң «Бауыр етiм-балам» деп емiргенi еске түседi. Мiне, осылай нәресте анасынан бауыр етiнен қоректiн өседi де, қан айдайтын ет-жүрегi кейiн осыдан болады. Қазақтың жақсы көретiн адамын «Бауырым» дейтiн осыдан шығар. Адамзаттың бәрiн сүй, бауырым деп... Абайдан асып не айта аламыз?

Бүгінде туыстар арасында емес, көшедегі танымайтын қаймана қазақтан (қаймана сөзіне өткенде ғана анықтама жазғанның) «бауырым» деген сөзді жиі естіп жүрміз гой. Осы қаратпа сөзді естісек, әйтеуір түнерген қабағың ашылып, әлпi адаммен бұрынғы өкпе-назынды ұмытып шыға келесiң. Өзiм сондаймын. Бiр әрiптес ағамның өкi сөзiнiң бiрi сондай едi. «Бауырым», «бәрiмiз бауырымыз гой», «бауырластық керек» дейтiн үнемі. Тiптi, ренжiсе де, «олай емес едi гой, бауырым...». Шынымен де жағымды, жарасымды өрi жылы сөз емес пе?!

НЕГЕ ОЛАЙ?!

Ілгеріде гой. Оның есінде ме, жоқ па білмеймін. Оның деп отырғаным бұрынғым. Бұрынғы деп отырғаным бiр кездерi аралас-құралас болған нәзiк жан. Түсiнбесенбi, бүгiнгiңiң тiлiмен айтқанын, бiз де қызбен «жүргенбiз». Өлдекiзде бәрi жақсы едi. Тойдағы таныстық табысуға ұласты.

Жә, оны қойшы, жүрiп келемiз. Жүре берер ме ек, кім бiлсiң, өзi тоқтатты.

— Қатарласың бұрей, — дедi.

— Аа, жарайды. Жүрiп неге екенi белгiлiс, мен жарты метр алға озып кетем. Тағы тоқтатады.

— Қатарласың жүрсендi. Менен ұяласың ба?!

— Жоға, — деймiн өзiмше күлген сыйай танытып. — Бiрге келемiз гой, мiне.

— Жоға, сен озып кеттiң менен.

— Жарайды, озбайлiң.

Бәрiбiр едi. Ұзын сирақтарым тағы озуға көштi. Қыз бас салып ренжiсiң сол кез.

— Менсiңбей тұрсаң айтсаң. Мөлдірлеп жүрген бойметкеннің бағу-апағым тартық едi. Көз жаңыры шыбын аңдыған қалбыраңның кәзiңдей бақыра қарайды. Шошып кеттiм. Қәпелiмде ауызма сөз де түспеген...

Өгiм тойға не қудайы жоқта кетiп бара жатса, артынан Үлкен де өредi гой. Екеуi қатарласпайды. Екi метр артта жүредi. Неге өйтедi, бiлмеймін. Алшаңдап бара жатқан Бәкең, оның артында Үлкен.

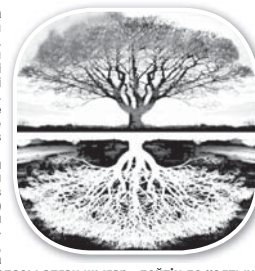
Ұқсамасаң тұмағыр, Ежкi-ай! Қызың қатарласа жүрiп әкеңде болмаған, сенде қайдан болсын?!

ҚАЙМАНА

«Қаймана қазаққа» сыйлы адам едi. Шешем атасы мен өз әкесi жайлы үнемі осылай дейтiн. Тiптi, кейде кішкене күнiмiзде ауылдан бiр қыз «қашып» кеткен күнi (келiсiммен тұрмыс құрып не келiсiмiз салып өктенде) балалықпен «қайда үлгенген» деп сұрасақта, «еә, бiр қаймана қазақтың баласы алған шығар» дейтiң де қоятын. «Бөтен адам» деген мағына беретiнiңн сөзекте те, осы сөздiң түп-тамырына аса үнiлмептiз.

«Қаймана» сөзi қазақтың жетi ата атауларының бiрiне тән. Мысалы, төменнен жоғары қарай бала, әке, ата, баба, арғы ата, тұп ата, тек ата. Ал ендi жоғарыдан төмен қарай санасқа, өке, бала, немере, шөбере, шөлшек, немене, туағат, жүрежат, жежкәт, жүрағат, қаймана. Қарап отырсаң, «қаймана» 11-ші атаға борады екен. Жетi атадан асып соң қи алысың, қыз берсiң дәннi бұтқам. Бөлiлгеннен соң жүре-жүре «жатқа» айнып, қуданалы-жежкәтiң айналғуың бiр сыры да осында ма деп қоямын. Ал ендi он атадан асып, «қаймана қазаққа» айналса, ұлт бiр болғанмен, бұл тектiң, қанның бөтен болуының қыр-шығығы осы. Мiне, гой қайда жатыр?!

Бiздi, бiлсе, қазақ бiлген деген мiң гой.

МӘШІК

— Сен не орысша оттап тұрсың, аа? Қурица нечастная.

— Ой, мамочка...

— Немене, қаладан келдiң, орысша сөйлеу керек пе не? Жоқ, әлде, ауылдағылар дым бiлмейдi дейсiң бе? Құдайға шүкр, бiз де бiлемiз орысша.

— Айт, әл, айт.

— Панасоник, олбiес. Сайту сума, руки берх, саберай бешши, ухуди ат суда...

Шымкент шудауды осы диалог кiсiңде есiңде? Құлпаш қатынның күлгiлi хияяларын айтам да. Есiне тұсыр, ерiксiз жымиясың-ау.

Орыс тiлiн келгенде омақаса құлайтынның бiрi менiмiң. Өзiл-шiңiң аралас, ауызкөз сөйлем аралас тұндықтай сөйлегенiм болмаса, таза ауыл тiлiнде гәпiрiм. Оныма тұқ қысылған да емесiпiң. Тiптi, қазақ сөздiң менiң түсiнер адамш кезiксе, мақал-мәтелмен тұлпадан қоратып, бұрынғыларға алыстан қозғап, әлдененi мәнзеп сөйлесе берсе, бiраға дейiң, қолтықты жазып шабуға болар едi.

Қосон. Өңiрменiң сөрүлеуне де ендi жеттiк қой. Өлiғанмен бастаймын. 2005 жылдың күзде Таразға оқуға аттанғанымда қырық қыздың арасында оқымдi деп ойлағам. Тiптi, студент болар шағымды мектептегiңдiң сәл өзгеше, ақ көйлек, қара шалбар кимесек те, ұл-қыз тең, әралас оқиды деп түсiнсем керек. Сөйтсем, қазақ тiлi мен әдебиетiн оқу ауылдан келген қыздардың маңдайына жазылыпты. Сол кездiң шыңдығы едi бұл. Көбiсi ата-ананды айтуымен, мұғалім болса болды да деген «жерде қалайтын» әосiн» жетiмнен түскендей сөйлегенi ең оңайы мұғалiмдiк те, ең оңай пен тiл-әдебиет бiлiп тұр гой. Кейiрек қарасам, қаладан институтқа түскен көп ару финанс, аудит, ағылшын тiлi, заңгер сияқты сол кезгi тiп мамандықты тiптiңдепi. Ал қазiр бұл жағдай көп өзгердi гой.

Бiздiң бiр құрсақ түскен қыздардың арасында арғысы Шу. Мына бетi Жанартае, өзге аймақ Шымылда мен Семейден де қарақыздар бар. Алғаш аудиторияға кiргенiмде өз-өздерiмнен ұрашып жатқан қырық қыз бiр сәтiлдiе тына қалған. Қырық қыздың сексен көзi өзiндi тiңте қарағанда желке тұсымнан аққан сұық тер жауырын арасыммен жылжи отырып, құйымшақа жеткен бiр бiлем. Мына шыұлданғандармен 4 жыл қалай болар екен деген үреуек ойымын шыны ете қалған. Құдай оңдап, қасыма түпкөкентiк Сәбит өсiмдi «сенiмдi серiктес» келiп, қобалжыған көңiл сап басылды. Көп арнашiң iшiндегi хос бидайдай институт деген елпеке осылай тұрғанбы.

Сабақ басталғанына бiр апта өттi. Бiр қуанғаным, бiрiншi

курста, тура мектептегiдей «дшы» болады екен. «Дшы» ше? Дене шынықтыру. Физкультура. Жаман қуанғам. «Дшы» ағай да көңiлшек бiрей. Ортаға еңi-үш допты лақтырады да өзi бұфетке қарай тартып кетедi. Жаздық спорттық алаңда қырық қыз қайыра келiп, Сәке екеуiмiз қалса беремiз.

— Кәне, бөлiнiп волейбол ойнайық. Староста Монтава-ның ұсынысы бұл.

— Ойнайық, Кiм бар? Iрiктелiп, он шақты қыз ғана шыққан. Қалғаны бiздiң сұрыптай бәрдi. Өрiрек барып, бiрi кiтап оқиды, тым сылқымадары қүйтқаңдай айнасына қарағандай, бет-аузын көркемдеуге iкiредi.

— Жәкiрдi бөлiнiп болсақ, бастайық. Мәшiк қайда, бере гой. Тым белсенiп ортаға шыға бергенiм. Старостаның көзi кiрген ешкiдей бағжаң ете қалды. Жалғыз Монтавае емес, басқалары маған бiртүрлi қарап қалпты.

— Не дейсiң?

— Не дегенiң несi? Мәшiктi бастей. Ойнамаймыз ба?

— Ол не? Ендi мен ашулана беремiн.

— Жетiнiң нәрсе гой. Ау, ендi волейболды мәшiкпен ойна-маймыз. Берсөй қолыңдағың.

— Бұл доп қой. Әкерке қолыңа қарап күледi.

— Қайдағы доп? Сендерге доп шығар, бiзге мәшiк бұл. Доп екенiң бiлсем де, қырсықтықпен аяй салғам. Қыздар тырқылдап күледi маған. Iштерiнен «мынауың ауылдың да ауылынан келген бiреу гой» дегенi аңды.

— Қызың қайда? Бiздiң Арал-Қазалыда допты мәшiк дейдi. «О, мәшiк бар ма, кеттiк алаңға» деген сөздi бiздiң ауылдың ұлдары ғана айтады. Екi үлкен тастан қақпа жасап, қалағанынша футбол ойнап, мәшiк тебетiң де

сөлар.

«Мәшiктi» сөйтiп Таразға да апарғаным. Негiзi, мәшiктiң дұрысы мячик екен гой. Бiз оны өзiмiзше қазақшылдыр...

Айтпақшы, алпақшы курста, әйтеуір, үй телефонымен әiмдi ауылды түрде ұстап танысқан армен көздерiңнi болдық. Дивеаншiң деген не орпигнал исосуду күлдiк түбiне Бызд-Бызд етiлдi, орталық алаңға жақын жерге барып тұрдым. Бөлiлгеннен уақыттан сал аса қалтамадағы сотқаман «Балпапiнiң» музыкасы сыңси қойғаны. Жылдам көтересiң мұндайда.

— Алло.

— Қай жердедiсi?

— Польшытта гой.

— Именно, қай жерiнде? Жаңыңызда бiрдене бар шығар.

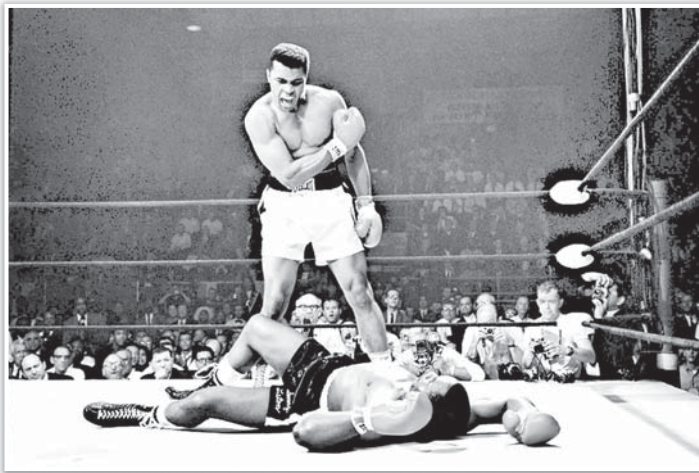
— Аа, иә, қазiр. Жан-жағыма тез барып салдым. — Мен Нотариус деген магазиннiң қасында тұрмын.

— Қалай делдiңi?

— Нотариус деген төбесiнде жазу бар магазин тұр. Сол жерге келесiң. Ана ару күлдi деп телефонды қоң салған.

Сәп уақыттан кейiн ол қыздың маған «әзiлдi қатырасыз» деген, солар түсiнiсiңнiң айтқаны, менiң қырма бас шұлгi бергенiм есiмде. Шынымен, ең-үш күннен кейiн нотариус пен магазиннiң арақашықтығы ай мен күндiе екенiң бiр-ақ бiлгенiм мен.

БОКС

КӨБЕЛЕКШЕ ҚАЛЫҚТАП, АРАША ШАҒАТЫН

Кассиус Маркеллус Клей 1942 жылы 17 қаңтарда АҚШ-тың Кентукки штаты, Луисвилл қаласында қарапайым тігінші отбасында өмірге келді. Бұл әулетте бұрын-соңды боксшылар болмағандықтан, Кассиус те бала кезінде балғары қолғапты өміріне серік етіп, шаршы алаңда өнер көрсетемін деп ойламаған.

Оның боксқа келуі күтпеген оқиғадан басталды. Бір күні көшеге қойған велосипедін біреулер ұрлап кетеді. Шарасы қалмаған бозбала жақын маңдағы полиция учаскесіне барды. Полиция қызметкері Джо Мартинге болған жағдайды айтып, ұрны ұстап жатса, өкесін танытатынын айтады.

Джо Мартин төртін сақшысы болумен қатар, жақын маңдағы бокс үйірмесінде жаттықтырушы болып та істейтін еді. Бозбаланың көзін ерекше от байқаған Джо келесі күні-ақ жас Кассиусты сол үйірге жосып жібереді.

Бір болғаны 12 жастағы бозбала чемпион бокстың қырсырын тез меңгерді. Аз жылда әртүрлі жарыстарға қатысып, жүздеген орындардан көріне бастағанының арқасында АҚШ-тың жастар құрамасы сапына ілікті.

Мұхаммед Әлидің жеке жаттықтырушысы болған даңқты бапкер Анжело Данди былай деп еске алады: «1958 жылы үйіме телефон шалынды. Тұтқаны көрсем, биязы дауысты жігіт: «Мистер Данди. Менің атым – Кассиус Клей. Сіз мені қоластыңызға алуыңыз керек. Мен екі жылдан кейін олимпиада чемпионы боламын», – деді. Мен қапелімде: «Солай ма?», – деппин. «Иә, кейін кәсіпқойлар

арасында ең мықты боксшы атанамын», – деді ол. Бұл біреудің өшеілін қалжыны деп ойласам да: «Жарайды, кел» дедім. Кассиус маған келіп, жаттыға бастағанда-ақ, оның қабілетіне таңданысымда шек болмады».

Жастар арасында біраз тәжірибе жинақтап, талантпен танылған Клей 17 жасында АҚШ-тың ұлттық ересектер командасына алынды. 1959 жылы ол олимпиада жолдамасына қол жеткізіп, дүбірлі жарыста ел намысын қорғау мәртебесіне ие болды.

Клей олимпиада қалашығына орналаса сала әр меилекеттен келген спортшылардың берімен бірдей араласып кетті. Ашық мінсезді, үнемі көңілді жүретін Кассиус осы олимпиадада алтын медаль алатынын сеніммен айтып, жұртты аузына қаратты.

Олимпиадада ол алғашқы қарсыласы бельгиялық Иво Бекони екінші раундта техникалық нокаутпен оңай-ақ жеңді. Ал ширек финалда кеңестік боксшы Геннадий Шатковпен кездесіп, қазылар шешімі бойынша жеңімпаз атанды. Жартылай финалда австриялық Тони Мэдиганмен өткен кездесуі өте тартысты болады. Жеңіс бұл жолы да Клей жағында!

Финалда жас Кассиусты өзінен 9 жас үлкен әрі 230 рет

кездесу өткізген аса тәжірибелі польшалық боксшы Збигнев Пешиковский күтіп тұрды.

Жеке-жекті бірден шабуылдатып бастаған Пешиковскийдің қарқыны тым қатты еді, бірақ шаршы алаңда көбелекше қалықтап, араша шағатын жас Кассиус оған ойлағанын жүзеге асыруға мүмкіндік бере қойған жоқ. Кездесу жас періге айла таба алмай амалы қурыған тәжірибелі Пешиковскийдің арқана ілініп қалуымен аяқталды. Ауыр салмақтағы ең жас боксшы елге чемпион болып оралады. Туған қаласы Луисвилде оны жүздеген жерлері әуежайдан салтанатты түрде күтіп алады. Біраз уақытқа дейін Клейді марапаттап, мадақтаған жиын-кездесулер толастамады.

Кассиус о бастан атақ даңқты ансап, абырой-беделінің асқақтағанын қалайтын. Сондықтан газет-журналдарға сұхбат беруден қашпады, түрлі жарнамалық акцияларға да қатысып, танымалдылығын арттыра түсті. Өзі де қайда барса да мойнына медальін тастамай, тағын жүрді. Тіпті оны ұйықтағанда да мойнына шешелген көрінеді.

Осындай күндердің бірінде ол қаладағы бір мейрамханаға тамақтанбақ болып кіреді. Алайда ол жердегілер мұнда қара нәсілділерге қызмет

ФУТБОЛ ӘЛЕМІНДЕГІ ҚАРҒЫС

Миллиондардың жүрегін жаулаған спорт – жеңіс пен жеңіліс қана емес үлкен табыстың да көзі. Талайларды арбаған спортта адам баласының сенуі қиын тылсым оқиғалар да жоқ емес. Соның бірі атақты «Бенфика» футбол клубына қатысты мына бір жайт.

Футболды көпшілік ең ырмашыл спорт түрі деп санайтынын білеміз. «Бенфика» футбол клубына қарғыс айтылды» деген аңызға бергісіз әңгіме де аяқод тарихындағы бір тылсым болып тұр.

Бела Гуттманн - венгриялық футболшы және жаттықтырушы. 1899 жылы Будапеште туған оның тактикалық көзқарастары мен ұстанымдары революциялық деп саналды. Ал оның жаттықтыру әдісіне таңқалмағандар аз еді. Себебі оның командалары жеңілу дегенді білмейтін.

Португалиялық «Бенфикаға» келген Гуттманн бірден керемет команда құра бастады. Сонымен, 60/61 және 61/62 маусымдарында венгрия маман бастаған «Бенфика» Еуропа кубогының финалында (қазіргі Чемпиондар лигасы) әлемнің жұлдызды командалары саналатын «Барселона» мен «Реал Мадридті» тізе бүктірді. Осыдан кейін Гуттманн шкөрттерінің атақ-даңқы әлемді шарлап кеткен еді.

Екінші мәрте футбол әлеміндегі беделді еуротрофейін жеңіп алғаннан кейін Гуттманн «Бенфика» басшыларынан

жалақысын өсіруді сұрайды.

Бірақ клуб басшылығы оған келіспей, команда үшін барын салған бапкердің меселін қайтарады. Осыған риземіген венгриялық бапкер қызметінен кетіп бара жатып: «Алдағы жүз жылда «Бенфика» менсіз ешқашан Еуропа кубогын жеңе алмайды» деген екен.

Қазақта «Аузына Құдай салды» деп жатады ғой. Гуттманн да алдағыны айна-қатесіз көріп отырғандай дәл айтыпты. Содан бері «Бенфика» Чемпиондар лигасында ғана емес тіпті Еуропа Лигасын да жеңе алмады. Қарғысқа ұшыраған команда 5 мәрте чемпиондар лигасының аяқтық мәресіне дейін жарам. Бірақ әрдайым жеңіліске ұшырады. Тіпті 1989/90 жылғы маусымда Австрияда өткен финал кезінде «Бенфиканың» аты аңызға айналған футболшысы Эйсебио команданы қарғысынан арылту үшін Бела Гуттманнның қабіріне келіп кешірім сұрады.

Жалпы, Гуттманнның өзінен кейінгі 60 жыл ішінде «Бенфика» 8 финалда жеңіліске ұшырады. Тіпті команда көбінесе финалдар да жақсы ойнай көрсеткен. Бірақ қарғыстың күші жібермеді.

Бетті дайындаған: Е.АҚЫН

көрсетпейтіндігін айтады. Мұндай Олимпиада чемпионы алтын медальін Огайо өзеніне лақтырған екен. Қоғамның қара нәсілділерге деген көзқарасына осылайша қарсылық танытқан ол, АҚШ-тың Вьетнамға жариялаған соғысы тұсында тағы ел алдына шықты. «Неге ақ нәсілді адамдар қара нәсілдерді Вьетнамға жіберіп, «сәрі нәсілділерді өлтірді»

деп бұйрық беруге тиіс? Сол бұйрықты орындасақ қана біз өз Отанымыздың патриоты саналамыз. Әйтпесе қуғынға ұшырайсың. Ал сол бір қорғауға тиіс жерді кезінде ақ нәсілдер қызыл нәсілділерге тартып алған еді ғой...» деген чемпион соғыстан барудан бас тартқаны үшін марапатынан айырылып, спорттан шеттетілді.

СӨЗ БЕРДІ

Екінші орта салмақта бұрынғы әлем чемпионы Давид Бенавидес (23-0, 20 KO) мексикалық Сауль Альвареспен (54-1-2, 36 KO) жеке-жеке шыққысы келетінін және «Канелонь» нокаутқа түсіретінін мәлімдеді.

«Мен оны сұлатамын! Бұлай айту үшін де батылдық керек. Алайда менін бұлай сөйлеуімнің себебі, «Канелонь» сабап, оны тоқтата алатынына сенемін. Ол жұдырық-тасқан мықты боксшылардың барлығы одан қорқатындай немесе тым сөйлейтіндей көрінді. Ал мен – жас әрі аш арыстаным!» Дегенмен Бенавидес алдымен 13 наурыз Рональд Эллиспен (18-1-2, 12 KO), одан кейін орта салмақта WBC чемпионы Джермалл Чарломен (31-0, 22 KO) шығып, сосын өз салмағына оралып, IBF титулына ие Калеб Плантты (21-0, 12 KO) жеңу керек.

«БАРСЕЛОНАҒА» ЖАҢА ПРЕЗИДЕНТ САЙЛАНДЫ

Жаңа басшы Мессиді командада қалдыруға уәде берді.

58 жастағы испаниялық заңгер және каталондық «Барселонаның» бұрынғы президенті Жоан Лапорта осы қызметке қайта тағайындалды.

Естеріңізге сала кетейік, Виктор Фонт пен Тони Фрейша да клуб президенттігіне үміткер ретінде бекітілген еді. Эмили Руссо мен Аугустин Бенедито сайлаудан шығарылды.

Дауыстарды санау нәтижелері бойынша Лапорта 54,28% (30,184), Виктор Фонт - 29,99% (16,679), ал Тони Фрейша - 8,58% (4,769) жинады.

«Бүгін Лионель Мессидің дауыс беруге баруы және осы шараға қатысуы – өте керемет шешім. Месси «Барселонаны» жақсы көреді. Біз ең жақсы ойыншылары бар үлкен отбасымыз. Мен Лионель Мессиге қонырау шаламын. Леоны қалуға көңіре аламын ба? Бұл оған байланысты болады, мен оны командада қалдыру үшін қолымнан келгенін барын жасаймын, және бұл тұста клубтың экономикалық жағдайын да ескеремін», – деді Лапорта.

Сайлау бастапқыда 24 қаңтарға жоспарланған. Каталония билігі эпидемиологиялық жағдай сайлаушылардың еркін қозғалуына мүмкіндік бермейтінін айтты.

ҚАЖЫМҰҚАН ТУРНИРИ

Қызылордада 2001-2003 жылдары туған жастар арасында қазақша күрестен күш атайы Қажымұқан Мұңайтпасұлының 150 жылдық мерейтойына орай рес-

публикалық ашық турнир өтті. Тоғызыншы мәрте ұйымдастырылған боз кілем бөкесіндегі өліміздің барлық облыстары мен Алматы, Шымкент қалаларынан келген балуандар белдесті.

Турнирдің ашылуында қала әкімінің орынбасары Асқарбек Есжанов өліміздің барлық аймағынан жиналған балуандар бөкесі жыт сайын Сыр жұртшылығы асыға күтетін доданы айналғанын айтып өтті. Былтыр пандемияға байланысты өтпей қалған сайыс биыл қайта жалғасын тауып отыр. Қазақ күресін ескеңеп ұрпаққа насихаттауды көздеген турнир – ұлттық құрама сапына енетін спортшыларды анықтайтын бірден-бір жарыс. Жарыс жүлдегерлері сонымен бірге спорт шеберлігіне үміткер атағын иеленді.

Үш күнге созылған тартысты дода қорытындысы бойынша турнирдің қола жүлдесі ұлттық құрамаға бұйырса, жеміс-тәттілік бағуандар күміс жүлдегер атанды. Сыр спортшылары бірінші орын тұғырына көтерілді.

Сайыс жүлдегерлері мен жеңімпаздарына Қажымұқан Мұңайтпасұлының 150 жылдық мерейтойына арнайы шығарылған медаль мен қаржылай сыйақы табысталды.

1-есік.
Егер 1-есік көзіңізге бірден түскен болса, сіз өте әсершіл адамсыз. Өлемді, жалпы өміріңізді махаббатсыз елестете алмайсыз. Жаныңыз сүйіспеншілікке толы. Өзгелердің де не сезінетіні жақсы түсінесіз. Жақындарыңыз үшін барынша саласыз. Тіпті өзіңізді де ұмытып кетесіз. Мінезіңіз ашық, жарқын көңіліңізбен адамдарды тез баурап алатын күшке иесіз. Сіз әңгіме айтаңда өзгелер ұйып тұрып тұндайды. Тартымдылығыңыздың арқасында көп адам сізбен дос болуды армандайды. Бойыңызда көшбасшылық қасиет болғандықтан, барлығы сіздің ақыл-кеңесіңізге жүгінеді. Сіздің айтқан ақылыңыз көбінесе пайдаға асып жатады. Сол себепті адамдар сізді сыйлайды, сізден жылулық күтеді. Өкініштісі, өзгелерге айтқан ақылыңыз өзіңізге жүрмей қалады. Қиын сәтте қам жеменісі, сіз бәрібір тығырықтан шығудың жолын жақсы білесіз.

2-есік.
2-есікті ашсаңыз, сіз уақыт көшінен оза жүретін жансыз. Өрдайым жаңалыққа жаныңыз құмар. Ешкімнің ойына кіріп шықпайтын идеяларды жүзеге асырғанды жаңыңыз сүйеді. Кім кию үлгісі де өзгеше. Басқалар үшін батыл қадам болып саналатын іс-әрекеттер сіз үшін үйренішті. Өйткені сіз өзгелердің тісі батпайтын шаруаларды әп-сәтте тыңдыра аласыз. Сіздің қолыңыздан барлығы келеді. Оған өзіңіздің де талай рет көзіңіз жеткен. Сол себепті өзіңіздің ішкі "моңың" қалыптасып, сеніммен нық қадам басасыз. Есекте және құнды қағаздармен жұмыс істеуге ширақсыз. Ауқымды жобаларды

Психологиялық тесттің шарты бойынша төмендегі суреттегі 4 есіктің бірін таңдап, шынайы мінезіңіздің қандай екенін біліңіз. Көп ойланудың қажеті жоқ, көзіңізге бірден түскен есікті таңдаңыз. Сіз қаққан есік мінезіңіздің қандай екенін хабар береді. Ендеше, іске сәт!

Мынайы мінезіңіз қандай?

(психологиялық тест)

аяғына дейін жеткізіп, жеңісті қамжығаныза оңай байлауға бейімсіз. Алдында отырған адамның ойын тез оқып қоясыз. Сол себепті сізді алдап, тақырға отырызу өте қиын. Өзгелерге не керек екенін жақсы білесіз. Мақсатыңыз айқын. Тіпті

сәтсіздіктердің өзін еңсенәді тік ұстаған күйі жөні табылдайсыз. Мәйда-шүйде әңгімелерге басыңызды қатырмайсыз.

3-есік.
3-есікті тек армашылар адамдар таңдайды.

Айналаныздағы әрбір құбылыстан ғажайып іздесіз. Сіз үшін шығармашылықпен айналысып, өз қабілетіңізді арттыру маңызды. Өмірдегі ғажайыптардың сырын ұғуға талпынасыз. Көп ойланатындықтан, жүзіңіз

аздап шаршағы көрінуі мүмкін. Бірақ өте тартымдысыз. Айналадағы оқиғаларға бейжай қарай алмайсыз. Тіпті болмашы өзгерістің өзі сізге ерекше шабыт сыйлайды. Өзгелер қызғанышпен қарайтын дарыныңыз бар. Кейде достарыңыздың өз бұл қабілетіңізді қызғанып жатса, таң қаламыз. Шығармашылық дарыныңызбен қатар әртістік шеберлігіңіз де басым. Сізді бір көрген адамның мәңгілік есінде қалатын жансыз. Алайда жалқаулығыңызды жеңе біліңіз. Өйткені "ертең істеймін" деген сөйлеудің артында таудай талаптыңыздың тұнығып қалары анық.

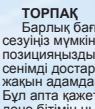
4-есік.
4-есікті қаққан адам ешқашан жүрегінің үніне құлақ аспайды. Бәлкім өміріңіздің бір кезеңінде жүрегіңіздің айтқанын тыңдап, опық жеген боларсыз. Содан бері мәселелерді тек ақылмен шешесіз. Ақылыңыз сізді ешқашан адастырған емес. Өр істің тура жолын оңай табатын адамсыз. Өзіңіз жайлы жиі айтатын қаламайсыз. Мәйда-шүйде әңгімелерге бас қатырмайсыз. Сіз ағыспен жүруге көнбейсіз. Өмірде өз жолыңызды нақты айқындаған болсаңыз, ағысқа қарсы жүзуге де дайынсыз. Айналаныза сүйні көзқараспен қарайсыз. Сіздің дамуыңыз бен жетістікке жетуіңізге кедергі болатын адамдармен бірден қоштасасыз. Тіпті достарыңыздың өзі сіздің іріктеуіңіз бен сыныңыздан өткен. Эмоцияңызды өзгелерге білдіртпесеніз де өте мейірімді екеніңізді жақындарыңыз жақсы біледі. Сырт көзге суық көрінетін жүзіңіздің ар жағында жылулық барын сезген әрбір адам сіздің адал ниетіңізге тәнті болып жатады.

11 - 18 наурыз

JULDYZ - JORAMAL

ТОҚТЫ
Көп жағдайда не болып жатқанын жаңаша түсінесіз. Өзгеру идеясы санаңызға терең енеді. Сіз өзге адамдарға, жұмысқа, жалпы өмірге деген көзқарасыңызды түсейсіз. Бұл апта әсіресе материалдық жағынан нәтижелі кезеңге айналады. Достардан сыйлық алуға болады. Барлығына талғампаздық тән болмақ. Таным адаммен қарым-қатынас тоқтатылуы мүмкін. Қымбат адамдарға мұқият болыңыз.

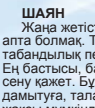

ТОРПАҚ

Барлық бағытта құлдырауды сезуіңіз мүмкін. Бірақ сіздің позицияңызды әрқашан қорғайтын сенімді достарыңыз бар. Үйде сіз жақын адамдардан қолдау күтесіз. Бұл апта қажетті білімді толықтыруға, дене бітіміңізді нығайтуға ыңғайлы кезең. Алайда серіктестік жопарлармен байланыста айтарлықтай шығын болуы мүмкін. Егде жастағы тұрғысымен қарым-қатынасты бағалау қажет.

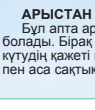

ЕГІЗ
Барлық тәжірибені қолдана отырып, бұрыннан келе жатқан проблемаларды оңай жеңе аласыз. Жеңімпаз ретіндегі сәттілік, іскерлік рух пен сіздің табиғи қасиеттеріңіз сәтті үйлесім табады. Егер жоспарлаған болсаңыз, басқа жұмысыңыз алуыс сәтті болады. Мұны сіз барлық жағынан сезінесіз. Кейбіреуге болсаңдар сөзімі ұзақ уақыт бойы ауырталық болып келген қарым-қатынастың бұзылуымен бірге келеді. Жеке бастамаға байланысты ұзақ сапарға шығып қалуыңыз ықтимал. Мүмкін, белгілі серіктеспен өте тиімді ынтымақтастық жасайсыз.

ШАЯН

Жаңа жетістіктерге толы апта болмақ. Табысқа жету үшін табандылық пен төзімділік керек. Ең бастысы, бақытты болашаққа сену қажет. Бұл апта өзін-өзі дамытуға, талаптыңызды көрсетуге жақсы мүмкіндіктер ашды. Ішкі потенциалыңыз бен қабілетіңізге ерекше мән беріңіз. Өзіңіздің дамуыңызға ықпал ететін адамдармен араласқаныңыз жөн.

АРЫСТАН

Бұл апта арыстандар үшін өзгерістерге толы болады. Бірақ ол жайттардың барлығынан пайда күтудің қажеті шамалы. Қызмет саласында қырағылық пен аса сақтық танытқан дұрыс. Егер осы болып жатса,

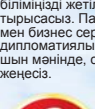
БИКЕШ

Бикештердің жеке өмірде жолы болады. Олар көптен күткен махаббатын кезіктіріп, махаббат бөсінде тербеледі. Десе де, астрология мұндай кезде басыңызды жоғалтып алмай, жалынды сезімнің өртіне күймей, әрбір қадамыңызды аңдап басуға шақырады. Олай болмаған жағдайда, оқуыңызға не жұмысыңызға кедергі келтіруі мүмкін.

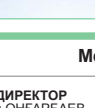
ТАРАЗЫ

Аптаның жақсылыққа ұмтылғандарға керемет марапаты бар. Апта басы қадам бастамалар, шығармашылық жетістіктер мен кәсіби ізденістерге толы болады. Таразыларға отбасы, туған туыстарды ұмытпау керектігін ескертеміз. Жақындармен болған жылы әңгімелер үй ішіне ырыс-береке кіргізіп, бақытқа жетелейді.

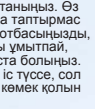
САРЫШАЯН

Ұжымдық шығармашылық идеяны ұтымды пайдалану үшін басқаларға көмектесуге дайынсыз. Жопарларыңызды кең ауқымды деп атауға болады. Бірақ оны іске асыруға әрдайым орасан күш салу керек. Басқалар тынығып жатқанда, сіз білімнің жетілдіріп, бар тәжірибені жұмыста қолдануға тырысаңыз. Пайда табуды көздептіңіз қызметкерлер мен бизнес серіктестерге наразылық білдірмеу үшін дипломатиялық күш-жігер қажет болады. Бітімгерлік, шын мәнінде, сіз осы кезеңді бәсекелестік рухымен жөнсіз.

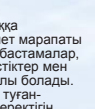
МЕРГЕН

Болып жатқан әрекет, оқиғалардың бәрі үй, Отан, тұрақтылық идеяларымен байланысты болады. Өмірдің күнделікті жағын жаңадандыру қажеттілігі үстем бола бастайды. Сіз жануар жағдайында болсаңыз, мүмкін жайданыңыз өзгереді. Бірақ сонымен бірге - не болып жатқанын түсінуге көмектесетін және оны қамтамасыз ететін өзіңізге таныс ортада болсаңыз. Ескі достармен қуанышты көздесулер, естеліктер

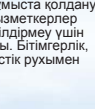
ТАУЕШКІ

Сіз өзгелердің әсерінен өзіңізді жайсыз сезінесіз. Басқаларға қайшы келмеу үшін сөзбе-сөз батылық таныту керек. Бұл апта сынақ кезеңі, сіздің денсаулығыңызға байланысты қиыншылық кезеңі. Таңдау күтіледі. Дегенмен, сіз әдеттегі өмір салтыңда бір нәрсені өзгертудің керек екенін бұрыннан білдіңіз. Алға ұмтылу оңай және жоспарланған әрекеттерге дайын болыңыз. Сіз біреудің қызғанышына, өсек пен жаман энергиясына елендейсіз, сондықтан артық келтіңіз, көңіліңізге алмаңыз. Ақшаға мұқият болу керек.

СҰҚҮЙЕШ

Жағдайды түсігімен сезу қабілетіңіз арқасында соңғы оқиғалардың қайталануын болдырмайды. Мұнда сізге кейбір ұсақ-түйек зат, кеңес көмектеседі. Ол кез келгенің қолынан келе бермейді. Сізге өзіңізге ықпалы көп адаммен ынтымақтастық құрасыз. Егер сіз біреумен өзара тиімді одақтасасыз, бизнесте сәттілік күтеді. Тек өзіңіз қолға алған жобалардың келешегі бұлыңғыр. Бұл белгілі серіктеспен қолайлы ұсыныс жасайтын кезең. Жылдам баю, оңай ақша табу сияқты көптеген азғырушылықтар, ұсыныстар түседі. Бірақ бұл жол сіз үшін емес, осы ұғаныңыз. Өйткені жеңілесіз. Бірақ ұзақ мерзімді сипаттағы жаңа байланысты байыту мүмкіндігі жоқ емес. Сіз жаңа дос табасыз, қызығушылық аяңыз кеңейеді.

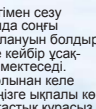
БАЛЫҚ

Осы уақытқа дейін маңызды болып көрінетін жоспарыңан бас тартпа! Сіз бір нәрсені жеңуге деген ұмтылысты жоғалтасыз, өз жолыңызбен жүресіз және позицияны сақтау тәсілін іздейсіз. Сонымен қатар кәсіби қызметте маңызды перспектива пайда болады. Мықты әлеуеттік бағыт айқындалады. Жұмыста белгілі бір әрекеттерге қанық болсаңыз, Қаржылық жағдай біршама жақсарды, дегенмен айтарлықтай өзгеріс болмайды. Мүмкін ол қарыздың қайтарылуымен белгілі бір шығындардың тоқтатылуына байланысты болар. Сізге ұзақ уақыт дос болған (қыз) туралы ақпарат таң қалдырады. Арманыңыздың орындалу мүмкіндігі пайда болады. Жақын болашаққа сенімнің артады.

ТАУЕШКІ

Сіз өзгелердің әсерінен өзіңізді жайсыз сезінесіз. Басқаларға қайшы келмеу үшін сөзбе-сөз батылық таныту керек. Бұл апта сынақ кезеңі, сіздің денсаулығыңызға байланысты қиыншылық кезеңі. Таңдау күтіледі. Дегенмен, сіз әдеттегі өмір салтыңда бір нәрсені өзгертудің керек екенін бұрыннан білдіңіз. Алға ұмтылу оңай және жоспарланған әрекеттерге дайын болыңыз. Сіз біреудің қызғанышына, өсек пен жаман энергиясына елендейсіз, сондықтан артық келтіңіз, көңіліңізге алмаңыз. Ақшаға мұқият болу керек.

СҰҚҮЙЕШ

Жағдайды түсігімен сезу қабілетіңіз арқасында соңғы оқиғалардың қайталануын болдырмайды. Мұнда сізге кейбір ұсақ-түйек зат, кеңес көмектеседі. Ол кез келгенің қолынан келе бермейді. Сізге өзіңізге ықпалы көп адаммен ынтымақтастық құрасыз. Егер сіз біреумен өзара тиімді одақтасасыз, бизнесте сәттілік күтеді. Тек өзіңіз қолға алған жобалардың келешегі бұлыңғыр. Бұл белгілі серіктеспен қолайлы ұсыныс жасайтын кезең. Жылдам баю, оңай ақша табу сияқты көптеген азғырушылықтар, ұсыныстар түседі. Бірақ бұл жол сіз үшін емес, осы ұғаныңыз. Өйткені жеңілесіз. Бірақ ұзақ мерзімді сипаттағы жаңа байланысты байыту мүмкіндігі жоқ емес. Сіз жаңа дос табасыз, қызығушылық аяңыз кеңейеді.

БАЛЫҚ

Осы уақытқа дейін маңызды болып көрінетін жоспарыңан бас тартпа! Сіз бір нәрсені жеңуге деген ұмтылысты жоғалтасыз, өз жолыңызбен жүресіз және позицияны сақтау тәсілін іздейсіз. Сонымен қатар кәсіби қызметте маңызды перспектива пайда болады. Мықты әлеуеттік бағыт айқындалады. Жұмыста белгілі бір әрекеттерге қанық болсаңыз, Қаржылық жағдай біршама жақсарды, дегенмен айтарлықтай өзгеріс болмайды. Мүмкін ол қарыздың қайтарылуымен белгілі бір шығындардың тоқтатылуына байланысты болар. Сізге ұзақ уақыт дос болған (қыз) туралы ақпарат таң қалдырады. Арманыңыздың орындалу мүмкіндігі пайда болады. Жақын болашаққа сенімнің артады.

Кезекші редактор: Е.АҚЫН

АҚМЕШІТ жастары

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелу алынып, №13844-Г нөмірі 26.08.2013 жылы берілген. «Ақмешіт жастары» облыстық газеті ҚР СТ ИСО 9001-2009 «Сапа менеджменті жүйесі» талаптарына сәйкес сертифицирталған.

Меншік иесі: «Сыр медиа» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР
Аманжол ОҢАРАБАЕВ

Қабылдау бөлмесі:
телефоны: 40-11-10

БАС РЕДАКТОР
Айжан АБДУЛЛАЕВА

Газет әр аптаның белісөнді күні шығады. Қолжазбалар өңделеді және қайтарылмайды. Жарияланымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп «ASU баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылады. Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4А.

Индекс: 65425. Редакцияның мекен-жайы: 120018 Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4А

e-mail: aqmeshit_zhastary@gmail.com

Instagram: @aqmeshit_zhastary / сайт: aqmeshit_zhastary.kz

Тарапымы: 8536
Тапсырыс №366